

Porezni tretman donacija u kontekstu poreza na dodanu vrijednost i poreza na dobit

Ivanković, Matej

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:148:867097>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported/Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-15**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

Integrirani sveučilišni studij Poslovne ekonomije, Računovodstvo i revizija

**POREZNI TRETMAN DONACIJA U KONTEKSTU POREZA
NA DODANU VRIJEDNOST I POREZA NA DOBIT**

Diplomski rad

Matej Ivanković, 0066250539

Mentor: Prof. dr. sc. Ivana Dražić Lutilsky

Zagreb, prosinac, 2023. godina

Sveučilište u Zagrebu

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

Tax treatment of donations in the context of value-added tax and corporate income tax

Masters thesis

Matej Ivanković, 0066250539

Mentor: Prof. dr. sc. Ivana Dražić Lutisky

Zagreb, prosinac, 2023. godina

Sveučilište u Zagrebu

Sadržaj

Sažetak	8
1. UVOD	1
1.1. Predmet i cilj rada.....	1
1.2. Metode istraživanja i prikupljanja podataka.....	1
1.3. Sadržaj i struktura rada.....	1
2. POREZ NA DODANU VRIJEDNOST	3
2.1 Pojmovno određenje poreza na dodanu vrijednost.....	4
2.2 Porez na dodanu vrijednost u RH.....	6
2.3. Opće karakteristike poreza na dodanu vrijednost.....	10
2.4. Oslobodjenja u sustavu poreza na dodanu vrijednost.....	13
3. POREZ NA DOBIT	16
3.1. Pojmovno određenje poreza na dobit	16
3.2. Karakteristike i elementi poreza na dobit.....	17
3.2.1 Porezni obveznik	17
3.2.2. Porezna osnovica.....	20
3.2.3. Porezna stopa i olakšice.....	24
3.3. Postupak utvrđivanja poreza na dobit.....	28
4. DONACIJE I NJIHOV UTJECAJ NA POREZ NA DODANU VRIJEDNOST I POREZ NA DOBIT	34
4.1. Obilježja i vrste donacija.....	34
4.2. Porezni tretman donacija u kontekstu poreza na dodanu vrijednost	36
4.3. Porezni tretman donacija u kontekstu poreza na dobit	36
4.4. Računovodstveno praćenje troškova donacija.....	38
5. ZAKLJUČAK	43
POPIS LITERATURE	45
POPIS SLIKA	48
Prilozi	49
Životopis.....	49

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je diplomski rad / seminarski rad / prijava teme diplomskog rada isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.

Izjavljujem da nijedan dio rada / prijave teme nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog izvora te da nijedan dio rada / prijave teme ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem, također, da nijedan dio rada / prijave teme nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

(vlastoručni potpis studenta)

(mjesto i datum)

STATEMENT ON THE ACADEMIC INTEGRITY

I hereby declare and confirm by my signature that the final thesis is the sole result of my own work based on my research and relies on the published literature, as shown in the listed notes and bibliography.

I declare that no part of the thesis has been written in an unauthorized manner, i.e., it is not transcribed from the non-cited work, and that no part of the thesis infringes any of the copyrights.

I also declare that no part of the thesis has been used for any other work in any other higher education, scientific or educational institution.

(vlastoručni potpis studenta)

(mjesto i datum)

Sažetak

Porezi su oblik prisilnog davanja koji nameće izvršna vlast države, a ujedno čine najvažniji i najizdašniji prihod države. Donacija je davanje u novcu, stvarima ili uslugama primatelju i to bez ikakve naknade ili protučinidbe.

Zbog intenziviranja donacija u poslovnom svijetu bilo je neophodno zakonski regulirati njihov porezni tretman. Država u prvom redu želi zaštititi svoje prihode od poreza, odnosno spriječiti moguće malverzacije i smanjiti mogućnost za namjerno neispravno iskazivanje godišnje porezne osnovice kod poslovnih subjekata. S druge strane razumijevanje poreznog tretmana donacija važno je za poslovne subjekte kako bi mogli jasno utvrditi što se priznaje kao porezni trošak i pod kojim uvjetima, odnosno utvrditi ukupnu isplativost donacije.

U radu se detaljno objašnjavaju pojmovi, elementi i karakteristike poreza na dodanu vrijednost i poreza na dobit te obilježja donacija i njihov značaj u kontekstu poreza na dodanu vrijednost i poreza na dobit.

Ključne riječi: porez na dodanu vrijednost, porez na dobit, donacije, porez na dohodak

Summary

Taxes are a form of compulsory payments imposed by the government, and they constitute the most significant source of revenue for the state. Donation is the act of giving money, goods, or services to a recipient without any compensation or quid pro quo.

Due to the increasing prevalence of donations in the business world, it became necessary to legally regulate their tax treatment. The state primarily aims to protect its tax revenues, preventing potential irregularities and reducing the possibility of intentional misrepresentation of the annual tax base by business entities. On the other hand, understanding the tax treatment of donations is crucial for business entities to clearly determine what qualifies as a tax expense and under what conditions, as well as to ascertain the overall cost-effectiveness of the donation.

The paper provides a detailed explanation of the concepts, elements, and characteristics of value-added tax and corporate income tax, as well as the features of donations and their significance in the context of value-added tax and corporate income tax.

Key words: value added tax, capital gains tax, donations, income tax,

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet ovog diplomskog rada jest porezni tretman donacija u kontekstu poreza na dodanu vrijednost i poreza na dobit. Analizirat će se porez na dobit i porez na dodanu vrijednost koji se razrezuju nad pravnim osobama koje samostalno i trajno obavljaju neku gospodarsku djelatnost kroz koju ostvaruju dobit.

Cilj i svrha istraživanja u okviru ovog diplomskog rada su pojmovno odrediti donacije, odrediti utjecaj donacija na financijski rezultat poduzeća, razmotriti donacije u kontekstu poreza na dobit te razmotriti donacije u kontekstu poreza na dodanu vrijednost. Rad će omogućiti sveobuhvatni pregled donacija u kontekstu poreza. Konačno, ovaj rad poslužit će za bolje razumijevanje međuodnosa donacija i poreznog opterećenja

1.2. Metode istraživanja i prikupljanja podataka

U ovom radu temeljem sekundarnih podataka istražiti će se karakteristike i specifičnosti poreza na dobit i poreza na dodanu vrijednost te primijeniti te karakteristike na poslovnu situaciju donacija. Također, prikazat će se primjeri utvrđivanja porezne osnovice te utjecaj donacije na visinu konačne porezne osnovice. Kao izvori podataka koriste se knjige i znanstveni časopisi, elektroničke baze poput Hrčka te internetske stranice na kojima se objavljuju sadržaji iz područja ovog rada.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Diplomski rad sastoji se od 5 poglavlja kroz koje se obrađuju dvije vrste poreza, odnosno porez na dodanu vrijednost i porez na dohodak te utjecaj donacija na odabrane poreze.

Prvo poglavlje je uvodno i u njemu se ukratko opisuju premet, cilj, sadržaj i struktura rada te metode prikupljanja podataka.

Drugo poglavlje odnosi se na porez na dodanu vrijednost, odnosno utvrđivanje pojma PDV-a, njegove značajke i specifičnosti u sustavu poreza u Republici Hrvatskoj.

Treće poglavlje odnosi se na porez na dobit. Prvo se određuje pojam poreza na dobit, a zatim opće karakteristike poreza. U nastavku poglavlja govori se o elementima poreza na dobit kroz objašnjavanje pojmova vezanih uz porez te se prikazuje način utvrđivanja osnovice poreza na dobit.

U četvrtom poglavlju utvrdit će se pojam donacija, odnosno njihova obilježja i vrste. U nastavku poglavlja prikazat će se i opisati utjecaj donacija na porez na dodanu vrijednost i porez na dobit, objasniti će se uvjeti porezno priznatog troška u kontekstu donacija te će se kroz nekoliko primjera pokazati kako se računovodstveno prate i evidentiraju donacije sa stajališta darovatelja.

U posljednjem petom poglavlju nalazi se zaključno razmatranje u kojem se sažimaju svi glavni elementi ovog rada.

2. POREZ NA DODANU VRIJEDNOST

Vrlo je teško odrediti jednu točnu definiciju kojom bi se objasnio pojam poreza kao financijskog instrumenta.

U stručnoj literaturi navodi se nekoliko uobičajenih definicija (Srb V., Perić R. 2004.)

1. „Porez je opće, prinudno i bez protuusluge davanje državi u novcu, radi pokrivanja opće društvenih rashoda, koje država utvrdi prema poreznoj snazi obveznika.
2. Porezi su osnovni financijski instrumenti prikupljana prihoda kojima suvremena država podmiruje rashode iz svoje nadležnosti.
3. Politički kolektivitet (država i uža teritorijalna jedinica) od subjekata pod svojom poreskom vlašću prinudno uzima sredstva, bez neposredne protuusluge, u svrhu pokrivanja svojih financijskih potreba i postizanja ostalih javnih, prvenstveno ekonomskih i socijalnih ciljeva.
4. Porezi su vrsta fiskalnih dadžbina koje nadležni organ države svojim aktima uvodi i naplaćuje od određenih pravnih osoba, a da im pri tome ne da neku neposrednu protunaknadu“

Porezi uz fiskalnu također imaju i ekonomsku i socijalnu ulogu. Porezne politike usmjerene su na postizanje ciljeva globalne ekonomije jer tržište ne može uvijek zadovoljiti javne potrebe. Kao primjer navodi se progresivno oporezivanje kojim se, u vrijeme prosperiteta, postiže učinak na smanjenje osobne potrošnje i obujma investiranja dok se u vrijeme recesija ili pada prosperiteta ograničava štednja i potiče osobna potrošnja (Cindori S., Pilipović O., Kalčić R. 2019).

Poreze prema ciljevima možemo podijeliti na alokacijske, stabilizacijske i redistribucijske. Alokacijski ciljevi su financijska aktivnost zemlje kojom se raspodjeljuju i optimalno koriste faktori proizvodnje. Stabilizacijski ciljevi uključuju osiguranje ekonomske stabilnosti zemlje kao podloge za obavljanje svih gospodarskih aktivnosti. Redistribucijski ciljevi odnose se na optimalnu raspodjelu dohotka i imovine (Cindori S., Pilipović O., Kalčić R. 2019).

U narednim poglavljima prikazat će se detaljno dvije vrste poreza, a to su porez na dodanu vrijednost i porez na dobit.

2.1 Pojmovno određenje poreza na dodanu vrijednost

U nazivu poreza na dodanu vrijednost nalazi se predmet nad kojim se provodi oporezivanje. Oporezuje se novostvorena vrijednost u svakoj fazi prometa. U počecima se oporezivala samo faza proizvodnje, a s vremenom se uvodi potpuni porez na dodanu vrijednost u članicama Europske ekonomske zajednice a onda i u ostalim zemljama.

Porez na dodanu vrijednost - PDV (engl. value added tax - VAT, njem. Mehrwertsteuer) je oblik poreza na promet, čija je realizacija podijeljena u parcijalna plaćanja koja se obavljaju na temelju dodane vrijednosti u svakoj fazi procesa proizvodnje i distribucije (HR portfolio 2023.).

PDV se obračunava i uplaćuje sukcesivno, prilikom svake prodaje, ali samo na neto vrijednost ostvarenu u svakoj fazi. Izvoz se vrši bez ovog poreza, a uvoz se opterećuje istim stopama kao i nacionalni proizvod. PDV stoga može biti jedinstven ali i diferenciran na različite vrste robe ili usluga (HR portfolio 2023.).

Iz definicije pojma je vidljiva temeljna karakteristika poreza, odnosno da se oporezuje stvorena dodana vrijednost u svakoj prometnoj fazi. Prema Jelčiću, oporezivanje dodane vrijednosti porez na dodanu vrijednost čini neto porezom na promet i na taj način ne stvara negativne učinke i kumulativne efekte s obzirom na broj prometnih faza koje su obuhvaćene oporezivanjem (Jelčić Ba., Jelčić Bo. 1998.). Porez na dodanu vrijednost jedan je od najvažnijih poreznih oblika u svim državama koje ga primjenjuju.

Jelčić navodi kako je porez na dodanu vrijednost zapravo samo transformacija bruto svefaznog poreza pa se tako ne smatra novim poreznim oblikom. Također smatra da je to finalni oblik poreza jer ukida sve negativne posljedice bruto svefaznog poreza ali i jednofaznih poreza na promet (Jelčić Ba., Jelčić Bo. 1998.). Glavna karakteristika poreza na dodanu vrijednost jest oporezivanje u svakoj fazi prometa, no upravo zbog toga moraju se jasno i nedvosmisleno definirati porezni objekt, porezni obveznik, porezna osnovica, porezna oslobođenja, mjesta ubiranja poreza i ostali ključni elementi, a potrebno je i kvalitetno educirati sve sudionike tog procesa. Jelčić i Jelčić navode kako je važno prepoznati da u poreznu osnovicu ulazi samo dodana vrijednost a ne porez koji tereti nabavu roba i usluga i kako bi se porez plaćen u prethodnoj fazi mogao odbiti vrlo ga je bitno iskazati u računu (Jelčić Ba., Jelčić Bo. 1998.).

Porez na dodanu vrijednost ima, osim temeljne karakteristike, i slijedeće osobine (Stjepanović J. 2021):

- jeftinoća prikupljanja poreza na dodanu vrijednost;
- ugodnost plaćanja poreza na dodanu vrijednost;
- izdašan prihod države;
- stabilan prihod države;
- regresivnost poreza na dodanu vrijednost;
- neutralnost poreza na dodanu vrijednost;
- postojanje raznih oslobođenja u primjeni poreza na dodanu vrijednost;
- pojava PDV-a u nekoliko oblika;
- postojanje više metoda za utvrđivanje iznosa poreza na dodanu vrijednost;
- načelo podrijetla i načelo odredišta kao temelji primjene poreza na dodanu vrijednost u poreznom sustavu

Porez na dodanu vrijednost ima jednostavan proces naplate pa spada u skupinu jeftinih poreza. Ugodan je za plaćanje jer je sadržan u cijeni proizvoda pa porezni obveznici nemaju osjećaj plaćanja poreza. To se može nazvati „plaćanje pod anestezijom“. Radi se o izdašnom porezu iz kojeg se može namiriti veliki postotak javnih rashoda države. Isto tako radi se o stabilnom prihodu upravo zbog prethodno navedenih osobina.

Kesner-Škreb (1999.) navodi da porez na dodanu vrijednost pripada skupini neutralnih poreza. Utvrđivanjem pretporeza prilikom izvoza omogućuje se da dobra odlaze iz zemlje oslobođena poreza, dok s druge strane uvezena dobra podliježu istom poreznom opterećenju kao i robe proizvedene u državi uvoza. Upravo to osigurava da porez na dodanu vrijednost nema velik utjecaj na uvoz ili izvoz dobara i ne utječe na proizvodnju.

Postoje i određeni nedostaci poreza na dodanu vrijednost, a kao najveći nedostatak može se navesti regresivnost. Potrošni porez karakterizira se kao regresivan onda kad se kao udio u dohotku

porezno opterećenje smanjuje, dok dohodak raste. Regresivan je onaj potrošno porezni oblik koji rezultira većim postotnim poreznim opterećenjem za niže dohodovne skupine, ili razrede. (Škarica M. 2009.).

2.2 Porez na dodanu vrijednost u RH

Prelaskom na oporezivanje dodane vrijednosti od 1. siječnja 1998. Republika Hrvatska se pridružila velikom broju zemalja koje su porez na promet početkom šezdesetih postupno počele zamjenjivati PDV-om (Kuliš, D., 2007.). Prihod od PDV-a je najizdašniji porezni prihod Republike Hrvatske što pokazuje podatak da je u 2021. godini udio PDV-a iznosio oko 36% ukupnih prihoda državnog proračuna (Republika Hrvatska, Ministarstvo financija 2020.).

Porez na dodanu vrijednost u Republici Hrvatskoj je definiran Zakonom o porezu na dodanu vrijednost. Kroz povijest Republike Hrvatske dogodilo se nekoliko poreznih reformi i izmjena Zakona o porezu na dodanu vrijednost. Ukratko će se prikazati porezne reforme od ulaska Republike Hrvatske u EU do posljednjih izmjena u 2023. godini.

Poreznom reformom 2012. godine povećana je stopa PDV-a sa 23% na 25% što je pozicioniralo RH u sami vrh ljestvice po visini poreznih stopa. Iduće izmjene u 2016. godini usmjerene su na smanjenje regresivnosti PDV-a kroz redefiniranje sniženih stopa na dobra i usluge koje koriste svi građani RH. Najznačajnije promjene uključuju snižavanje stope PDV-a nekih proizvoda i usluga sa 25% na 13% i odnosi se sa na inpute u poljoprivrednoj proizvodnji, isporuku električne energije, dječje sjedalice za automobile, odvoz smeća i isporuku ljesova i urni. Osim toga, mijenja se prag za ulazak u sustav PDV-a sa 240 000 kn na 300 000 kn i uvodi se mogućnost odbitka 50% troškova vezanih uz nabavu automobila za osobni prijevoz i ostalih povezanih troškova (Vlada Republike Hrvatske 2016).

Od 1. Siječnja 2019. Godine na snagu stupaju nove izmjene zakona koje uključuju primjenu stope od 5% na sve vrste lijekova, primjenu stope od 13% na žive životinje, dječje pelene, meso, ribu, voće, povrće i jaja, upis u sustav PDV-a i jekom godine obveznika koji prije isteka kalendarske godine prijeđu prag, obvezu podnošenja evidencije o primljenim računima, itd (Porezna uprava Ministarstva financija Republike Hrvatske 2019.).

Od 1. siječnja 2020. godine primjenjivalo se novo porezno rasterećenje u obliku primjene stope PDV-a od 13% za „pripremanje i usluživanje jela i slastica u i izvan ugostiteljskog

objekta prema posebnom propisu“ (Porezna uprava Ministarstva financija Republike Hrvatske, 2019). Također, porezne rasterećenje od 1. siječnja 2020. godine karakterizira i „izjednačavanje primjene oslobođenja od plaćanja PDV-a za isporuke u okviru određenih djelatnosti od javnog interesa, povećanje praga za primjenu postupka oporezivanja prema naplaćenim naknadama s 3 na 7,5 milijuna kuna (Porezna uprava Ministarstva financija Republike Hrvatske 2019.).

S poreznom reformom u 2023. godini pojednostavljuje se postupak ispravka porezne osnovice tako što se umanjene porezna osnovica u roku od 6 mjeseci, ako su obavljene radnje pažnjom dobrog gospodarstvenika, odnosno ako su poduzete radnje za naplatu dospjelog potraživanja (ovršni postupak, utuženje na sudu, postignuta nagodba ili dr. Provodi se usklađivanje s Direktivom Vijeća EU 2020/284 i uvodi se obveza pružateljima platnih usluga na razini EU za dostavu podataka. Cilj je spriječiti izbjegavanje plaćanja obveze PDV-a, posebno od nerezidenata koji posluju u drugim državama članicama (Vlada Republike Hrvatske 2023).

U Republici Hrvatskoj koristi se višestopni sustav PDV-a. U teoriji porezne stope kod višestopnog sustava moguće je sistematizirati na slijedeći način (Cindori S., Pogačić L. 2010):

- Standardna ili opća stopa po kojoj se oporezuje najveći dio proizvoda, a na koje se ne primjenjuje snižena, povišena ili nulta porezna stopa niti se na njih odnose propisi o poreznim oslobođenjima;
- Snižena (povlaštena) stopa koja je niža od standardne, a kojom se oporezuje promet proizvoda bitnih za životni standard, proizvoda široke potrošnje (prehrambeni proizvodi, lijekovi, knjige i sl.);
- Povišena (luksuzna) stopa koja je viša od standardne, a primjenjuje se na promet luksuznih proizvoda;
- „Nulta“ stopa ili porezno oslobođenje s pravom odbitka pretporeza je takva stopa kod koje porezni obveznik plaća porez po „nultoj“ stopi. Takav porezni obveznik ulazi u sustav PDV-a te ima pravo plaćeni porez odbiti kao pretporez.

U poreznom sustavu Republike Hrvatske primjenjuju se standardna i povlaštena stopa, a od 01.10.2022. uvedena je i nulta stopa PDV-a na isporuku i ugradnju solarnih ploča na privatne stambene objekte i javne zgrade. Zakonom o porezu na dodanu vrijednost propisuje se standardna stopa u visini od 25% i dvije snižene stope od 13% i 5%.

Stopa od 13% primjenjuje se na (LJ. M. 2022.):

- Usluge smještaja ili smještaja s doručkom, polupansiona ili punog pansiona u hotelima ili objektima slične namjene, uključujući smještaj za vrijeme odmora, iznajmljivanje prostora u kampovima za odmor ili u mjestima određenima za kampiranje te smještaj u plovnim objektima nautičkog turizma;
- Novine i časopise novinskog nakladnika koji ima statut medija te novine i časopise nakladnika za koje ne postoji obveza donošenja statuta medija prema posebnom propisu, osim onih iz stavka 2. točke g) ovoga članka koji izlaze periodično te osim onih koji u cijelosti ili većim dijelom sadrže oglase ili služe oglašavanju te osim onih koji se u cijelosti ili većim dijelom sastoje od videozapisa ili glazbenog sadržaja;
- Dječje sjedalice za automobile i dječje pelene;
- Menstrualne potrepštine;
- Isporuku vode, osim vode koja se stavlja na tržište u bocama ili u drugoj ambalaži, u smislu javne vodoopskrbe i javne odvodnje prema posebnom propisu;
- Isporuku prirodnog plina i grijanja iz toplinskih stanica;
- Ogrjevno drvo, pelet, briket i sječku;
- Javnu uslugu prikupljanja miješanog komunalnog otpada, biorazgradivog komunalnog otpada i odvojenog sakupljanja otpada prema posebnom propisu;
- Urne i ljesove;
- Usluge i povezana autorska prava pisaca, skladatelja i umjetnika izvođača te nositelja fonogramskih prava koji su članovi odgovarajućih organizacija za kolektivno ostvarivanje prava koje obavljaju tu djelatnost prema posebnim propisima iz područja autorskog i srodnih prava te uz prethodno odobrenje tijela državne uprave nadležnog za intelektualno vlasništvo;
- Pripremanje i usluživanje jela i slastica u i izvan ugostiteljskog objekta prema posebnom propisu

Stopa od 5% primjenjuje se na (LJ. M. 2022.):

- Sve vrste kruha;
- Sve vrste mlijeka (kravlje, ovčje, kozje) koje se stavlja u promet pod istim nazivom u tekućem stanju, svježe, pasterizirano, homogenizirano, kondenzirano (osim kiselog

mlijeka, jogurta, kefira, čokoladnog mlijeka i drugih mliječnih proizvoda), nadomjestke za majčino mlijeko;

- Knjige stručnog, znanstvenog, umjetničkog, kulturnog i obrazovnog sadržaja, udžbenike za pedagoški odgoj i obrazovanje, za osnovnoškolsko, srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje, osim onih koje u cijelosti ili većim dijelom sadrže oglase ili služe oglašavanju te osim onih koje se u cijelosti ili većim dijelom sastoje od videozapisa ili glazbenog sadržaja;
- Lijekove koji imaju odobrenje nadležnog tijela za lijekove i medicinske proizvode;
- Medicinsku opremu, pomagala i druge sprave koje se koriste za ublažavanje liječenja invalidnosti isključivo za osobnu uporabu invalida propisane općim aktom o ortopedskim i drugim pomagalima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje;
- Kino ulaznice, ulaznice za koncerte, sportska događanja i kulturna događanja osim onih iz članka 39. stavka 1. točke n) ovoga Zakona;
- Novine novinskog nakladnika koji ima statut medija, koje izlaze dnevno, osim onih koje u cijelosti ili većim dijelom sadrže oglase ili služe oglašavanju te osim onih koje se u cijelosti ili većim dijelom sastoje od videozapisa ili glazbenog sadržaja, znanstvene časopise;
- Dječju hranu i prerađenu hranu na bazi žitarica za dojenčad i malu djecu;
- Jestiva ulja i masti biljnog i životinjskog podrijetla, maslac i margarin;
- Isporuku živih životinja: goveda, svinja, ovaca, koza, konja, magaraca, domaće peradi, kunića i zečeva, isporuku svježeg ili rashlađenog mesa i jestivih klaoničkih proizvoda od: goveda, svinja, ovaca, koza, konja, magaraca, domaće peradi, kunića i zečeva, isporuku žive ribe ili rashlađene ribe, mekušaca i ostalih vodenih beskralježnjaka, isporuku svježih ili rashlađenih rakova, isporuku svježih ili rashlađenih kobasica i sličnih proizvoda od mesa, mesnih klaoničkih proizvoda ili krvi;
- Isporuku svježeg ili rashlađenog voća i povrća uključujući i korijene, gomolje i orašaste plodove;
- Isporuku svježih jaja peradi, sadnice i sjemenje, gnojiva i pesticide i proizvode koje se pretežito koriste kao hrana za životinje, osim hrane za kućne ljubimce

Na sva ostala dobra i usluge plaća se PDV po stopi od 25%. Zakonom je propisano kako se PDV utvrđuje po stopi koja je na snazi u trenutku nastanka oporezivog događaja. Postoje dvije iznimke kod obračuna. PDV se može obračunati i po stopi koja je na snazi u trenutku nastanka obveze obračuna PDV-a, ali samo u dva slučaja. Prvi slučaj se odnosi na stjecanje

dobara unutar EU-a, dok se drugi slučaj odnosi na uvoz dobara koja podliježu carini, poljoprivrednim pristojbama ili pristojbama s jednakim učinkom koje su utvrđene u skladu sa zajedničkom politikom EU-a (Cindori S., Pilipović O., Kalčić R. 2019.).

2.3. Opće karakteristike poreza na dodanu vrijednost

Karakteristike poreza na dodanu vrijednost bit će objašnjene kroz utvrđivanje pojmova poreznog obveznika, porezne osnovice, oporezivih transakcija i mjesta oporezivanja.

Prema zakonu o porezu na dodanu vrijednost porezni obveznik je svaka osoba koja samostalno obavlja bilo koju gospodarsku djelatnost bez obzira na svrhu i rezultat obavljanja te djelatnosti. Gospodarska djelatnost definira se kao svaka djelatnost proizvođača, trgovca ili osoba koje obavljaju usluge, uključujući rudarske i poljoprivredne djelatnosti te djelatnosti slobodnih zanimanja (Porezna uprava Republike Hrvatske 2023.). To znači da osoba ne mora nužno poslovati s dobitkom kako bi bila porezni obveznik poreza na dodanu vrijednost. Osim toga, bitno je napomenuti kako porezni obveznik mora, za potrebe PDV-a, obuhvatiti svoju osnovnu i sve sporedne gospodarske djelatnosti. Sporedne djelatnosti podrazumijevaju sve ono što se obavlja uz osnovnu djelatnost pri čemu nije bitna trajnost tih djelatnosti (Bakran D., Čevizović I., Cutvarić M., Javor Lj., Kalčić R., Sirovica K. 2016.).

Sama definicija poreznog obveznika označava svaku osobu koja samostalno obavlja neku gospodarsku djelatnost bez obzira na rezultate poslovanja. Iz ovoga se može razumjeti da osobe koje su s poslodavcem povezane kroz ugovor o radu ili ugovor o djelu nisu obveznici poreza na dodanu vrijednost.

Zakon utvrđuje i poreznu osnovicu PDV-a i ona ovisi o predmetu oporezivanja.

U ovisnosti o predmetu oporezivanja zakon predviđa slijedeće osnovice (Porezna uprava Republike Hrvatske 2023.):

- porezna osnovica kod isporuke dobara i obavljanja usluga;
- porezna osnovica kod stjecanja dobara unutar Europske unije;
- porezna osnovica kod uvoza dobara u Europsku uniju;

Porezna osnovica kod isporuke dobara i obavljanja usluga uključuje naknadu koju čini sve ono što je isporučitelj primio ili treba primiti od kupca ili neke druge osobe za te isporuke uključujući iznose subvencija koji su izravno povezani s cijenom isporučenih dobara ili usluga. U poreznu osnovicu uračunavaju se iznosi poreza, carina, pristojbi i sličnih davanja, osim PDV-a, te sporedni troškovi kao što su provizije, troškovi pakiranja, prijevoza i osiguranja koje isporučitelj dobara ili usluga zaračunava kupcu ili primatelju. Porezna osnovica ne uključuje sniženja i popuste koji se kupcu odobravaju u trenutku isporuke, kao ni iznosi koje porezni obveznik zaračuna ili primi od kupca kao povrat za izdatke koje je platio u njegovo ime i za njegov račun i koje u evidencije unosi kao prolazne stavke (Porezna uprava Republike Hrvatske 2023.).

Porezna osnovica kod stjecanja dobara unutar Europske unije „utvrđuje se temeljem istih elemenata iz članka 33. ovog Zakona koji se koriste za određivanje porezne osnovice za isporuke istih dobara u tuzemstvu. U slučaju stjecanja dobara iz članka 9. stavaka 3. i 4. ovog Zakona, porezna osnovica je nabavna cijena tih ili sličnih dobara, ili ako je ta cijena nepoznata, visina troškova utvrđenih u trenutku isporuke. U poreznu osnovicu uključuju se i trošarine što ih je stjecatelj dobara koja podliježu trošarinama unutar Europske unije obvezan platiti ili je platio (Porezna uprava Republike Hrvatske 2023.). Porezna osnovica se umanjuje ako stjecatelj dobara ostvari povrat trošarine plaćene u državi članici u kojoj je započela otprema tih dobara.

Poreznu osnovicu pri uvozu dobara u Europsku uniju čini carinska vrijednost utvrđena prema carinskim propisima. U poreznu osnovicu bit će uključeni i porezi, carine, pristojbe i slična davanja koja se plaćaju izvan države članice uvoznice i davanja koja se plaćaju pri uvozu te sporedni troškovi kao što su provizije, troškovi pakiranja, prijevoza i osiguranja nastali do prvog mjesta odredišta unutar područja države članice uvoznice (Porezna uprava Republike Hrvatske 2023.). Ukoliko su uključeni u carinsku vrijednost, navedene stavke ne ulaze u poreznu osnovicu. U poreznu osnovicu se ne uključuju sniženja zbog popusta na prijevremeno plaćanje i popusti na cijenu odobreni u trenutku uvoza.

Zakonom određen predmet oporezivanja PDV-om je (Porezna uprava Republike Hrvatske 2023.):

- isporuka dobara u tuzemstvu uz naknadu koju obavi porezni obveznik koji djeluje kao takav;
- stjecanje dobara unutar Europske unije koje u tuzemstvu obavi porezni obveznik;
- obavljanje usluga u tuzemstvu uz naknadu koje obavi porezni obveznik koji djeluje kao takav;
- uvoz dobara

Prema Roller, Roller (1998.) predmet oporezivanja porezom na dodanu vrijednost je svaka isporuka dobara i usluga uz naknadu, oplemenjivanje, razmjena, isporuka nekretnina, opoziv isporuke, nasljeđivanje, članski doprinosi i sl. Prema Bakranu, predmetom oporezivanja smatra se svaka isporuka dobara u tuzemstvu uz naknadu, uvoz dobara, obavljanje usluga u tuzemstvu i stjecanje dobara unutar Europske unije.

Lako se iz definicija može uočiti da su predmet oporezivanja sve isporuke dobara i usluga koje se izvršavaju uz nekakvu naknadu, a zakonom su posebno definirane one isporuke koje se obavljaju i bez naknade ali su predmet oporezivanja.

Zakon također definira i transakcije koje su predmet oporezivanja (Porezna uprava Republike Hrvatske 2023.):

- isporuka dobara;
- obavljanje usluga;
- stjecanje dobara unutar Europske unije;
- trostrani posao;
- uvoz dobara;
- vrijednosni kuponi

Porez na dodanu vrijednost plaća se na osnovu mjesta isporuke. Vrlo je važno definirati mjesto isporuke prilikom poslovanja sa inozemnim subjektima.

Prema zakonu o PDV-u mjesto oporezivanja može biti (Porezna uprava Republike Hrvatske 2023.):

- mjesto isporuke dobara;
- mjesto obavljanja usluge;
- mjesto stjecanja dobara unutar Europske unije
- mjesto uvoza dobara

Mjesto oporezivanja povezano je s oporezivim transakcijama koje su prethodno navedene. Mjesta oporezivanja razlikuju se prema (Porezna uprava Republike Hrvatske 2023.):

- isporuci dobara bez prijevoza - mjestom isporuke dobara koja se ne otpremaju niti prevoze smatra se mjesto gdje se dobra nalaze u trenutku isporuke;
- isporuci dobara s prijevozom - mjestom isporuke dobara koja otprema ili prevozi isporučitelj, kupac ili treća osoba, smatra se mjesto gdje se dobra nalaze na početku otpreme ili prijevoza do kupca;
- isporuci dobara na brodovima, u zrakoplovima ili vlakovima - Mjestom isporuke dobara koja su isporučena na brodovima, u zrakoplovima ili vlakovima tijekom dionice prijevoza putnika obavljenog u Europskoj uniji smatra se mjesto početka prijevoza putnika;
- isporuci dobara putem sustava za prirodni plin, električnu energiju i dr. - Kod isporuke plina putem sustava za prirodni plin koji se nalazi na području Europske unije ili bilo koje mreže priključene na takav sustav te isporuke električne energije, grijanja ili hlađenja preko mreža za grijanje ili hlađenje poreznom obvezniku preprodavatelju, mjestom isporuke smatra se mjesto gdje taj preprodavatelj ima sjedište ili stalnu poslovnu jedinicu kojima se dobra isporučuju, a u slučaju ne postojanja takvog sjedišta ili stalne poslovne jedinice mjesto gdje je njegovo prebivalište ili uobičajeno boravište

2.4. Oslobođenja u sustavu poreza na dodanu vrijednost

Postoje određena oslobođenja u sustavu poreza na dodanu vrijednost koja su zakonom određena. Postoji 10 vrsta oslobođenja a to su (Porezna uprava Republike Hrvatske 2023.):

- oslobođenja za određene djelatnosti od javnog interesa;
- oslobođenja za ostale djelatnosti;
- oslobođenja za transakcije unutar Europske unije;

- oslobođenja pri uvozu;
- oslobođenja pri izvozu;
- oslobođenja kod obavljanja usluga na pokretnoj imovini;
- oslobođenja u vezi s međunarodnim prijevozom;
- oslobođenja za određene isporuke koje su izjednačene s izvozom;
- oslobođenja za usluge posredovanja;
- oslobođenja za transakcije koje se odnose na međunarodnu trgovinu

Prema Cindori i dr. (2019.) oslobođenje za djelatnosti od javnog interesa je grupa oslobođenja koja se odnosi na područje promicanja sporta, kulture, zaštite 53 zdravlja i sl. Oslobođenja za ostale djelatnosti odnosi se na oslobođenja za određene financijske transakcije u djelatnostima osiguranja, transakcije s dionicama i udjelima i drugo. Oslobođenja za transakcije unutar Europske unije se dijele na oslobođenja za isporuke dobara unutar Europske unije i na oslobođenja za usluge prijevoza. Uvoz određenih proizvoda koji se odnose na područje uvoza imovine, zaštite zdravlja i života, međunarodnih odnosa, kao i razne druge vrste uvoza, podložno je oslobođenja plaćanja PDV-a iako je uvoz dobara jedan od elemenata oporezivanja PDV-om.

Cindori (2019.) također navodi kako je plaćanje PDV-a oslobođeno za obavljanje usluga na pokretnoj imovini stečenoj ili uvezenoj u RH u svrhu obavljanja tih usluga, koju iz EU-a otpremi ili preveze pružatelj usluga ili korisnik koji nema sjedište, stalnu poslovnu jedinicu, prebivalište ili uobičajeno boravište u RH, odnosno treća osoba za njihov račun. Dodatno, postoje i oslobođenja vezana za međunarodni prijevoz koji se odnosi na prijevoz brodovima ili zrakoplovima. U tu kategoriju oslobođenja spadaju isporuke goriva za opskrbu plovila i zrakoplova, najam plovila i zrakoplova te sve potrebno za obavljanje usluga koje podrazumijevaju korištenje zrakoplova, ratnih brodova i sl. Oslobođenja za isporuke izjednačene s izvozom podrazumijevaju isporuke dobara i usluga za međunarodne potrebe, potrebe NATO saveza, potrebe institucija Europske unije, diplomatske i konzularne sporazume i dr.

Plaćanja PDV-a oslobođenja su usluge posredovanja obavljene u ime i za račun druge osobe (Cindori S., Pilipović O., Kalčić R. 2019.):

- za izvozne isporuke koje se odnose na oslobađanja pri izvozu;
- za postupke koji se odnose na oslobađanja kod obavljanja usluga na pokretnoj imovini;

- za isporuke koje se odnose na oslobađanja u vezi s međunarodnim prijevozom i oslobađanja za određene isporuke koje su izjednačene s izvozom;
- za transakcije koje se obavljaju izvan EU-a

Transakcije koje se odnose na međunarodnu trgovinu oslobođene su plaćanja PDV-a kada proizvodi i usluge nisu usmjereni krajnjim potrošačima:

- isporuke dobara namijenjenih podnošenju carinarnici i po potrebi za privremeni smještaj;
- isporuke dobara koje se unose i smještaju u slobodnu zonu ili slobodno skladište;
- isporuke dobara koje se u skladu s carinskim propisima stavljaju u postupak carinskog skladištenja ili postupak unutarnje proizvodnje

3. POREZ NA DOBIT

3.1. Pojmovno određenje poreza na dobit

Porez na dobit nastaje zajedno sa pojavom društva kapitala u 19. stoljeću i danas se ubraja među najznačajnije poreze suvremenih država. Porez na dobit podrazumijeva oporezivanje financijskog rezultata poreznog obveznika, a način određivanja financijskog rezultata propisuje zakon o porezu na dobit.

Jelčić navodi razloge za uvođenje poreza na dobit:

- Porez na dobit kao dopunski porez utemeljen je na činjenici da se njime nadopunjuje porez na dohodak, a glavna funkcija mu je onemogućavanje izbjegavanja oporezivanja neraspoređene i raspoređene dobiti. Navedena teza odnosi se na dioničare koji se nalaze iza pravnih osoba;
- Porez na dobit kao samostalni porez utemeljen na načelu plaćanja poreza prema ekonomskoj/poreznoj snazi ne odnosi se na društva kapitala iz razloga što ona imaju ograničen broj dioničara, a temelji se na pretpostavci da dioničari nemaju značajan utjecaj na upravu kojom rukovodi menadžment. Štoviše, o samostalnom razlogu za oporezivanje u ovom slučaju ne može se jasno govoriti niti kada je riječ o društvu osoba;
- Porez na dobit kao davanje utemeljen na načelu ekvivalencije navodi da se porez na dobit promatra zapravo kao pogodnost i prednost koje društvima nudi država. Međutim, prednosti poput jamstva ograničene odgovornosti i lakši pristup tržištima kapitala ne koriste svi organizacijski oblici (Jelčić B. 2011.);

Porez na dobit u Republici Hrvatskoj jedan je od najvažnijih izravnih poreza, a uveden je u prvoj poreznoj reformi te se počeo primjenjivati od 1. Siječnja 1994. godine. Regulacija se odnosila na sve vrste trgovačkih društava, a osnovica poreza bila je razlika vlastitog kapitala uloženog u gospodarsku djelatnost na početku i kraju razdoblja za koje se određivao porez korigirana za stavke i iznose utvrđene propisima. Porez na dobit spada u skupinu državnih poreza. Kroz vrijeme na snagu je stupilo nekoliko izmjena i dopuna Zakona. U narednim poglavljima detaljno će se prikazati karakteristike i elementi poreza na dobit.

Zakon o porezu na dobit definira porez na dobit kao porez koje plaćaju porezni obveznici koji mogu biti fizičke i pravne osobe koji su rezidenti Republike Hrvatske ili nerezidenti koji

obavljaju neku gospodarsku djelatnost samostalno, trajno i radi ostvarivanja dobiti, prihoda, dohotka ili ostalih gospodarskih koristi (Porezna uprava Republike Hrvatske 2023.).

3.2. Karakteristike i elementi poreza na dobit

Porez na dobit pripada kategoriji izravnih poreza. Izravni ili direktni porezi su namijenjeni osobama koje ih plaćaju, odnosno ne mogu se prevaliti na druge osobe. Visina direktnih poreza oblikovana je tako da se direktno veže uz gospodarsku snagu poreznih obveznika (Hrvatska enciklopedija, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021).

Jelčić (2011.) navodi četiri temeljna elementa koja imaju značajnu ulogu prilikom utvrđivanja poreznog opterećenja:

- porezni obveznik;
- porezna osnovica;
- porezna stopa;
- porezna olakšica

3.2.1 Porezni obveznik

Porezni obveznik širok je pojam i obuhvaća svaku osobu koja samostalno obavlja neku gospodarsku aktivnost bilo gdje u svijetu, pa mjesto sjedišta ili stalne poslovne jedinice, odnosno prebivališta, veličina, svrha i učinak te gospodarske aktivnosti nisu od bitnog značaja. Obveznici poreza na dobit su pravne i fizičke osobe.

Porezni obveznici prema Zakonu su (Porezna uprava Republike Hrvatske 2023.):

- trgovačko društvo i druga pravna i fizička osoba rezident Republike Hrvatske koja gospodarsku djelatnost obavlja samostalno, trajno i radi ostvarivanja dobiti, dohotka ili prihoda ili drugih gospodarskih procjenjivih koristi;
- tuzemna poslovna jedinica inozemnog poduzetnika (nerezident);
- fizička osoba koja utvrđuje dohodak na način propisan za samostalne djelatnosti prema propisima o oporezivanju dohotka ili koja počinje obavljati takvu samostalnu djelatnost ako izjavi da će plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak;
- Fizička osoba iz stavka 3. ovoga članka obveznik je plaćanja poreza na dobit ako u prethodnom poreznom razdoblju ostvari ukupni primitak veći od 995.421,06 eura;

- Porezni obveznik je i svaki onaj poduzetnik ili njegov pravni slijednik koji ne potpada pod odredbe stavka od 1. do 8. ovoga članka, a koji nije obveznik poreza na dohodak prema propisima o oporezivanju dohotka i čija se dobit ne oporezuje drugdje

Porezni obveznici prema zakonu nisu (Porezna uprava Republike Hrvatske 2023.):

- tijela državne uprave, tijela područne (regionalne) samouprave, tijela lokalne samouprave i Hrvatska narodna banka nisu obveznici poreza na dobit, osim ako ovim Zakonom nije drukčije određeno;
- Državne ustanove, ustanove jedinica područne (regionalne) samouprave, ustanove jedinica lokalne samouprave, državni zavodi, vjerske zajednice, političke stranke, sindikati, komore, udruge, umjetničke udruge, dobrovoljna vatrogasna društva, zajednice tehničke kulture, turističke zajednice, sportski klubovi, sportska društva i savezi, zaklade i fundacije nisu obveznici poreza na dobit;
- Investicijski fondovi bez pravne osobnosti koji su osnovani i posluju u skladu sa zakonom po kojem su osnovani nisu obveznici poreza na dobit

U slučaju da tijela državne uprave, tijela područne samouprave, državne ustanove, političke stranke, HNB i ostale osobe navedene u prethodnom odlomku obavljaju određenu gospodarsku djelatnost čije bi neoporezivanje dovelo do stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu, dužne su u roku od osam dana od dana početka obavljanja te djelatnosti upisati se u registar poreznih obveznika koji vodi Porezna uprava radi utvrđivanja obveza poreza na dobit po osnovi obavljanja određene gospodarske djelatnosti. Ako se ne upišu u navedeni registar, Porezna uprava će na vlastitu inicijativu ili na prijedlog drugih poreznih obveznika ili druge zainteresirane osobe, rješenjem utvrditi da su te osobe obveznici poreza na dobit za tu djelatnost (Porezna uprava Republike Hrvatske 2023.).

Pravnom se osobom smatra udruženje fizičkih osoba ili imovina namijenjena određenoj svrsi kojoj zakon priznaje pravnu samostalnost (Hrvatska enciklopedija, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021). Pravnu osobnost subjekt ostvaruje upisom u sudski registar.

Fizičke osobe koje ostvaruju dohodak od obrta i s obrtom izjednačenim djelatnostima svoj dohodak utvrđuju temeljem Zakona o porezu na dohodak. Obrt predstavlja samostalno i trajno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti od strane fizičkih osoba sa svrhom postizanja dohotka ili dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu (Zakon HR, 2023.).

Obrtom izjednačenim djelatnostima prema Zakonu o porezu na dobit smatraju se djelatnosti određene Zakonom o porezu na dohodak (Porezna uprava Republike Hrvatske 2023.):

- djelatnosti u smislu zakona kojim se uređuje obavljanje obrta i sve druge posebno navedene gospodarstvene djelatnosti;
- ustup uz naknadu ili konačna prodaja imovinskih prava u okviru obrtničke djelatnosti ili djelatnosti slobodnog zanimanja

Djelatnostima slobodnih zanimanja smatraju se profesionalne djelatnosti fizičkih osoba koje su po toj osnovi obvezno osigurane prema propisima koji uređuju obvezna osiguranja, odnosno djelatnosti fizičkih osoba kojima su to osnovne djelatnosti i koje su po toj osnovi upisane u registar poreznih obveznika poreza na dohodak. Djelatnostima slobodnih zanimanja osobito se smatraju (Porezna uprava Republike Hrvatske 2023.):

- samostalna djelatnost zdravstvenih djelatnika, veterinar, odvjetnika, javnih bilježnika, revizora, inženjera, arhitekata, poreznih savjetnika, stečajnih upravitelja, tumača, prevoditelja, turističkih djelatnika i druge slične djelatnosti;
- samostalna djelatnost znanstvenika, književnika, izumitelja i druge slične djelatnosti;
- samostalna predavačka djelatnost, odgojna djelatnost i druge slične djelatnosti i/ili samostalna djelatnost novinara, umjetnika i športaša;
- Djelatnost poljoprivrede i šumarstva obuhvaća korištenje prirodnih bogatstava zemlje i prodaju, odnosno zamjenu od tih djelatnosti dobivenih proizvoda u neprerađenom stanju. Fizičke osobe su po osnovi djelatnosti poljoprivrede i šumarstva obveznici poreza na dohodak, ako su po toj osnovi obveznici poreza na dodanu vrijednost prema posebnom zakonu ili ako po toj osnovi u poreznom razdoblju ostvare ukupni godišnji primitak veći od 10.684,19 eura;
- Djelatnošću proizvodnje električne energije smatra se djelatnost proizvodnje električne energije od strane krajnjih kupaca s vlastitom proizvodnjom električne energije uz ispunjenje ostalih uvjeta propisanih propisom kojim se uređuje preuzimanje električne energije od krajnjih kupaca s vlastitom proizvodnjom ili korisnika postrojenja za samoopskrbu. Ako fizičke osobe, proizvođači električne energije koje kao krajnji kupci s vlastitom proizvodnjom, a koje su prethodno bile proizvođači električne energije kao korisnici postrojenja za samoopskrbu, ostvare ukupan godišnji primitak veći od četverostrukog iznosa osnovice osobnog odbitka iz članka 14. stavka 1. ovoga Zakona, obveznici su poreza na dohodak.

Fizičke osobe koje obavljaju navedene djelatnosti mogu postati obveznici poreza na dobit vlastitom izjavom ili po sili zakona ukoliko zadovoljavaju određene uvjete.

Obveznik poreza na dohodak postat će obveznik poreza na dobit ako ispunjava barem jedan od Zakonom propisanih uvjeta:

- ako je u prethodnom poreznom razdoblju ostvario ukupni primitak veći od 398.168,43 eura, ili ako ispunjava dva od sljedeća tri uvjeta:
 - u prethodnom poreznom razdoblju je ostvario dohodak veći od 53.089,12 eura;
 - ima dugotrajnu imovinu u vrijednosti veću od 265.445,62 eura;
 - u prethodnom poreznom razdoblju je prosječno zapošljavao više od 15 radnika

Prelazak na oporezivanje dobiti, umjesto oporezivanja dohotka zahtjeva određene izmjene u knjigovodstvu poreznog obveznika i u načelima priznavanja prihoda i troškova. Obveznici poreza na dobit u skladu sa Zakonom o porezu na dobit poreznu osnovicu utvrđuju kroz podatke koji su evidentirani u poslovnim knjigama koje se vode po propisima o računovodstvu i financijskim izvješćima koja se sastavljaju temeljem tih propisa (bilanca, račun dobiti i gubitka) (Bakran, D., Botica, A., Cinotti, K., Gulin, D., Milčić, I., Orlović, L....Prtain, Š., 2018.).

3.2.2. Porezna osnovica

Osnovica poreza na dobit se prema Zakonu o porezu na dobit može utvrditi na tri načina, a to su:

- metoda nastanka događaja;
- metoda novčanog načela;
- prema paušalnom iznosu

Metoda nastanka događaja i novčano načelo namijenjeni su poduzetnicima, a utvrđivanje osnovice prema paušalnom iznosu odnosi si se na pravne osobe iz neprofitnog sektora koje su u sustavu poreza na dobit.

Korištenjem metode nastanka događaja Porezna osnovica je dobit koja se utvrđuje prema računovodstvenim propisima kao razlika prihoda i rashoda prije obračuna poreza na dobit, uvećana i umanjena prema odredbama Zakona o porezu na dobit. Tu metodu koriste svi

obveznici poreza na dobit osim malih poduzetnika koji, ako zadovoljavaju određene uvjete, mogu koristiti metodu novčanog načela.

Porezna osnovica uvećava se za (Porezna uprava Republike Hrvatske 2023.):

- rashode od vrijednosnih usklađenja dionica i udjela (nerealizirani gubici), ako su bili iskazani u rashodima;
- svotu amortizacije iznad svota propisanih u članku 12. Zakona o porezu na dobit;
- 50% troškova reprezentacije (ugošćenja, darova sa ili bez utisnutog znaka tvrtke ili proizvoda, troškova odmora, športa, rekreacije, zakupa automobila, plovila, zrakoplova, kuća za odmor), u visini troškova nastalih iz poslovnog odnosa s poslovnim partnerom;
- 50% troškova, osim troškova osiguranja i kamata, nastalih u svezi s vlastitim ili unajmljenim motornim vozilima i drugim sredstvima za osobni prijevoz (osobni automobil, plovilo, helikopter, zrakoplov i sl.) poslovnih, rukovodnih i drugih zaposlenih osoba, ako se na osnovi korištenja sredstava za osobni prijevoz ne utvrđuje plaća;
- manjkove na imovini iznad visine utvrđene odlukom Hrvatske gospodarske komore, odnosno Hrvatske obrtničke komore, u smislu propisa o porezu na dodanu vrijednost, po kojoj osnovi se ne plaća porez na dohodak;
- troškove prisilne naplate poreza ili drugih davanja;
- kazne koje izriče mjerodavno tijelo;
- zatezne kamate između povezanih osoba;
- povlastice i druge oblike imovinskih koristi danih fizičkim ili pravnim osobama da nastane, odnosno ne nastane određeni događaj, tj. da se određena radnja obavi, primjerice, bolje ili brže nego inače ili da se propusti obaviti;
- kamate koje nisu porezno priznati rashod prema odredbama ovoga Zakona;
- rashode utvrđene u postupku nadzora s pripadajućim porezom na dodanu vrijednost, porezom na dohodak, prirezom porezu na dohodak, te obveznim doprinosima koji su nastali u svezi skrivenih isplata dobiti, te izuzimanja dioničara, članova društva i fizičkih osoba koje obavljaju samostalnu djelatnost od koje se plaća porez na dobit, te s njima povezanim osobama;
- sve druge rashode koji nisu izravno u svezi s ostvarivanjem dobiti i druge svote povećanja porezne osnovice, a koji nisu bili uključeni u poreznu osnovicu

Porezna osnovica umanjuje se za (Porezna uprava Republike Hrvatske 2023.):

- prihode od dividendi i udjela u dobiti koji su utvrđeni na način propisan Zakonom o porezu na dobit;
- prihode od vrijednosnih usklađenja dionica i udjela (nerealizirani dobiti) ako su bili uključeni u poreznu osnovicu;
- prihode od naplaćenih otpisanih potraživanja koja su u prethodnim poreznim razdobljima bila uključena u poreznu osnovicu, a nisu isključena iz porezne osnovice kao porezno priznati rashod;
- svotu amortizacije koja nije bila porezno priznata u ranijim razdobljima do vrijednosti propisane u Zakonu;
- svotu poticaja u obliku poreznog oslobođenja ili olakšice sukladno posebnim propisima

Porezna osnovica može se dodatno umanjiti za rashode ranijih razdoblja koji su bili uključeni u poreznu osnovicu.

Kod utvrđivanja porezne osnovice po novčanom načelu uzima se računovodstvena dobit koja se potom uvećava i umanjuje za Zakonom određene stavke. Porezni obveznici koji plaćaju porez na dobit po novčanom načelu moraju zadovoljavati određene uvjete. Prvi uvjet nalaže da u prethodnom poreznom razdoblju nisu bili ostvareni prihodi veći od 995.421,06 eura. Drugi uvjet određuje da porezni obveznik koji je u sustavu poreza na dodanu vrijednost može primjenjivati postupak utvrđivanja porezne osnovice prema novčanom načelu ako u sustavu poreza na dodanu vrijednost primjenjuje postupak oporezivanja prema naplaćenim naknadama. Primjenu ovog načela porezni obveznik mora zatražiti uz dostavu izjave o promjenu načina utvrđivanja porezne obveze najkasnije 15 dana nakon početka poreznog razdoblja (Porezna uprava Republike Hrvatske 2023.).

Kao što je prethodno spomenuto porezna osnovica se umanjuje ili uvećava za određene nenovčane transakcije i nerealizirane dobitke/gubitke te određene novčane transakcije i realizirane dobitke/gubitke propisane Zakonom o porezu na dobit.

Porezna osnovica uvećava se za (Porezna uprava Republike Hrvatske 2023.):

- rashode (gubitke) od vrijednosnih usklađenja dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine;
- rashode (gubitke) od vrijednosnih usklađenja financijske imovine;

- rashode vrijednosnog usklađenja potraživanja od kupca za isporučena dobra i obavljene usluge;
- rashode od rezerviranja;
- rashode od nerealiziranih tečajnih razlika;
- rashode od ostalih nenovčanih transakcija;
- smanjenja potraživanja od poslovnih aktivnosti;
- smanjenja kratkotrajnih potraživanja po osnovi kamata priznatih u prihode;
- smanjenja zaliha;
- povećanja kratkoročnih obveza od poslovnih aktivnosti;
- povećanja kratkoročnih obveza po osnovi kamata priznatih u rashode;
- ostale korekcije koje povećavaju dobit

Porezna osnovica umanjuje se za (Porezna uprava Republike Hrvatske 2023.):

- prihode od vrijednosnih usklađenja financijske imovine;
- prihode od rezerviranja;
- prihode od nerealiziranih tečajnih razlika;
- prihode od ostalih nenovčanih transakcija;
- povećanja potraživanja od poslovnih aktivnosti;
- povećanja kratkotrajnih potraživanja po osnovi kamata priznatih u prihode;
- povećanja zaliha;
- smanjenja kratkoročnih obveza od poslovnih aktivnosti;
- smanjenja kratkoročnih obveza po osnovi kamata priznatih u rashode;
- ostale korekcije koje smanjuju dobit

Nakon proteka roka za naplatu određenih stavki iz ili po realizaciji stavki koji su dodatno umanjili ili uvećali poreznu osnovicu iz iste se uključuju u poreznu osnovicu na način propisan ovim Zakonom, vodeći se načelom izbjegavanja dvostrukog oporezivanja i načelom izbjegavanja dvostrukog umanjenja porezne osnovice (Porezna uprava Republike Hrvatske 2023.).

Bitno je posebno se osvrnuti na amortizaciju dugotrajne imovine kao stavku prilikom utvrđivanja osnovice poreza na dobit. Amortizaciji podliježu dugotrajna materijalna i nematerijalna imovina.

Prema Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, obračunu amortizacije podliježe slijedeća imovina (Bakran, D., Botica, A., Cinotti, K., Gulin, D., Milčić, I., Orlović, L....Prtain, Š., 2018.):

- namijenjena za korištenje u proizvodnji proizvoda ili isporuci roba ili usluga, za iznajmljivanje drugima ili u administrativne svrhe;
- koja se očekuje koristiti duže od jednog razdoblja;
- koja je namijenjena za korištenje na neprekidnoj osnovi u svrhu aktivnosti poduzetnika;
- koja ima ograničen vijek upotrebe

Prema Zakonu o porezu na dobit materijalnu i nematerijalnu imovinu predstavlja ona imovina čiji je pojedinačni trošak nabave veći od 464,53 eura i vijek trajanja duži od godinu dana (Porezna uprava Republike Hrvatske, 2023.).

U slučaju utvrđivanja osnovice poreza na dobit prema paušalnom iznosu važno je naglasiti da je ono moguće isključivo u neprofitnom sektoru. Već je prethodno navedeno koje osobe nisu obveznici poreza na dobit, no u slučaju da neoporezivanje njihovih djelatnosti dovodi do stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu te osobe također postaju obveznici poreza na dobit.

Postoje određeni uvjeti prema kojima će se porezna osnovica moći utvrditi u paušalnom iznosu, a to su (Bakran, D., Botica, A., Cinotti, K., Gulin, D., Milčić, I., Orlović, L....Prtain, Š., 2018.):

- porezni obveznik nije po osnovi obavljanja gospodarske djelatnosti ostvario prihode veće od iznosa propisanog za ulazak u sustav poreza na dodanu vrijednost;
- porezni obveznik ne obavlja samo djelatnost po osnovi koje je obveznik poreza na dobit;
- porezni obveznik ne ostvaruje po osnovi djelatnosti koje je obveznik poreza na dobit više od 50% ukupnih prihoda

3.2.3. Porezna stopa i olakšice

Porez na dobit u Republici Hrvatskoj plaća se na utvrđenu poreznu osnovicu po stopi od (Porezna uprava Republike Hrvatske 2023.):

- 10% ako su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi do 995.421,06 eura;
- 18% ako su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi jednaki ili veći od 995.421,06 eura

Porezno razdoblje za utvrđivanje poreza na dobit najčešće je kalendarska godina, osim u slučaju kada porezni obveznik sam zatraži i dobije odobrenje da se fiskalna godina razlikuje od kalendarske. Porezno razdoblje ni u kojem slučaju ne može trajati duže od 12 mjeseci, a porezni obveznik mora minimalno 3 godine ostati u izabranom poreznom razdoblju.

Porezne olakšice u sustavu poreza na dobit potrebno je sagledati kao vrstu poreznih poticaja. Državne potpore, oslobođenja, olakšice i poticaji u Republici Hrvatskoj su u primjeni kroz dva modela. Prvi model podrazumijeva umanjenje osnovice poreza na dobit, dok se drugi odnosi na umanjenje iznosa plaćanja poreza na dobit kroz smanjenje porezne stope.

U Republici Hrvatskoj razlikujemo (Šimović H., 2018.):

- državne potpore
 - o državne potpore za obrazovanje i izobrazbu;
 - o državne potpore za istraživačko - razvojne projekte
- porezne olakšice, oslobođenja i poticaje
 - o olakšice i oslobođenja za potpomognuta područja;
 - o olakšice prema Zakonu o poticanju ulaganja

Državne potpore spadaju u prvi model, a porezne olakšice, oslobođenja i poticaji spadaju u drugi model. Pod općim obrazovanjem i izobrazbom podrazumijevaju se obrazovanja i izobrazbe koji nisu neposredno i prije svega namijenjeni sadašnjem ili budućem radnom mjestu radnika kod poduzetnika koji se koristi porezom olakšicom za opće obrazovanje i izobrazbu, već omogućuju stjecanje kvalifikacija koje su većinskim dijelom prenosive kod drugih poduzetnika ili na druga radna područja, čime uvelike poboljšavaju prilike radnika za zapošljavanje (Zakon HR, 2023.).

Posebno obrazovanje i izobrazba odnose se na obrazovanje i izobrazbu koji su neposredno i prije svega namijenjeni sadašnjem ili budućem radnom mjestu radnika kod poduzetnika koji se koristi poreznom olakšicom za posebno obrazovanje i izobrazbu te omogućuju stjecanje kvalifikacija kod kojih ne postoji mogućnost prenošenja kod drugih poduzetnika ili na druga radna područja, ili koje su samo djelomično prenosive (Zakon HR, 2023.).

Temeljem toga, definirane su veličine poduzetnika, podijeljenih u četiri kategorije: mikro, mali, srednji i veliki, a sve u svrhu utvrđivanja maksimalnog intenziteta potpore. Stoga, korisnik državne potpore za obrazovanje i izobrazbu koji se smatra mikro, malim, srednjim ili velikim poduzetnikom može osnovicu za obračun poreza na dobit ili dohotka od samostalne djelatnosti umanjiti do 60% opravdanih troškova u slučaju općeg obrazovanja ili izobrazbe radnika te do 25% opravdanih troškova u slučaju posebnog obrazovanja i izobrazbe radnika. Iznimno od gore navedene odredbe, korisnik državne potpore koji se smatra mikro, malim, srednjim ili velikim može osnovicu za obračun poreza na dobit ili dohotka od samostalne djelatnosti umanjiti do 80% opravdanih troškova na način da se smanjenje porezne osnovice uveća za 20 postotnih bodova ako se smatra mikro ili malim poduzetnikom te 10 postotnih bodova ako se smatra srednjim poduzetnikom (Zakon HR, 2023.).

Državne potpore za istraživačko – razvojne projekte mogu iskoristiti obveznici poreza na dobit na način da dodatno umanje poreznu osnovicu za opravdane troškove znanstveno – istraživačkih projekta. Maksimalni intenzitet potpore može biti do (Zakon HR, 2023.):

- 100% iznosa prihvatljivih troškova projekta za temeljna istraživanja;
- 50% iznosa prihvatljivih troškova projekta za industrijska istraživanja;
- 25% iznosa prihvatljivih troškova projekta za eksperimentalni razvoj;
- 50% prihvatljivih troškova za studije izvedivosti

Intenziteti potpore za industrijska istraživanja i eksperimentalni razvoj iz stavka 1. ovoga članka mogu se uvećati do maksimalnog intenziteta potpore od 80% prihvatljivih troškova za industrijsko istraživanje i za eksperimentalni razvoj (Zakon HR, 2023.):

- za 20-postotnih bodova za male poduzetnike te za 10-postotnih bodova za srednje poduzetnike;
- za 15-postotnih bodova ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:
 - o projekt uključuje učinkovitu suradnju;
 - o ako se rezultati projekta objavljuju širokoj javnosti na konferencijama, objavom u repozitorijima s otvorenim pristupom ili besplatnim računalnim programima i računalnim programima s otvorenim kodom

Olakšice i oslobođenja za potpomognuta područja umanjuju stopu temeljne stope poreza na dobit. Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske dijeli jedinice regionalne samouprave na 4 skupine od druge polovine ispodprosječno rangiranih jedinica do prve

polovine iznadprosječno rangiranih jedinica regionalne samouprave. Jedinice lokalne samouprave zakon dijeli na 8 skupina od zadnje četvrti ispodprosječno rangiranih jedinica do prve četvrtine iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave. Razvrstavanje jedinica regionalne i lokalne samouprave provod se svake tri godine (Zakon HR, 2023.).

Status potpomognutog područja stječu jedinice lokalne samouprave razvrstane u 1. skupinu po stupnju razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske. Porezni obveznik koji zapošljava više od pet zaposlenika u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, pri čemu više od 50% zaposlenika ima prebivalište i borave na potpomognutom području jedinica lokalne samouprave, plaćaju 50% od propisane stope poreza (Porezna uprava Republike Hrvatske, 2023.).

Olakšice za poticanje ulaganja nastale su s ciljem poticanja ulaganja, ali i s ciljem poticanja gospodarskog rasta i razvoja. Poduzetnici koji namjeravaju koristiti navedeni oblik potpore moraju prije svega podnijeti prijavu za odobrenje statusa korisnika potpore, odnosno prijavu za korištenje iste. Mikro, mali i srednji poduzetnici prijavu podnose Ministarstvu poduzetništva i obrta dok veliki poduzetnici Ministarstvu gospodarstva.

Mikro poduzetnicima se za ulaganja u iznosu od minimalno 50.000,00 eura, stopa poreza na dobit umanjuje za 50% propisane stope u razdoblju do pet godina od godine početka ulaganja, uz uvjet otvaranja najmanje tri nova radna mjesta povezanih s ulaganjem i to unutar razdoblja od tri godine od početka ulaganja.⁷⁷ Malim, srednjim i velikim poduzetnicima se za ulaganja u iznosu od 150.000,00 do 1.000.000,00 eura, stopa poreza na dobit umanjuje za 50% propisane stope u razdoblju do 10 godina od godine početka ulaganja, uz uvjet otvaranja najmanje 5 novih radnih mjesta povezanih s ulaganjem, a za ulaganja u iznosu od 50.000,00 do 1.000.000,00 eura, stopa poreza na dobit umanjuje se za 50% propisane stope u razdoblju do 10 godina od godine početka ulaganja, uz uvjet otvaranja najmanje 10 novih radnih mjesta povezanih s ulaganjem. Za ulaganja u iznosu od 1.000.000,00 do 3.000.000,00 eura, stopa poreza na dobit umanjuje se za 75% propisane stope u razdoblju do 10 godina od godine početka ulaganja, uz uvjet popunjavanja najmanje 10 novih radnih mjesta povezanih s ulaganjem, dok se za ulaganja u iznosu više od 3.000.000,00 eura, stopa poreza na dobit umanjuje za 100% propisane stope u razdoblju do 10 godina od godine početka ulaganja, uz uvjet otvaranja najmanje 15 novih radnih mjesta povezanih s ulaganjem (Zakon HR, 2023.).

3.3. Postupak utvrđivanja poreza na dobit

Porezna osnovica utvrđuje se na način da se računovodstveno utvrđena dobit ili gubitak povećava odnosno smanjuje za stalne i privremene razlike i potpore. Ranije je navedeno koje stavke uvećavaju odnosno smanjuju računovodstvenu dobit. Korekcije utvrđene dobiti prijavljuju se kroz PD obrazac ukoliko se radi o metodi nastanka događaja i PD-NN obrazac ukoliko se radi o metodi novčanog načela, a prijava se podnosi najkasnije četiri mjeseca nakon isteka poreznog razdoblja (prijava poreza za 2022. godinu podnosi se najkasnije 30.4.2023. godine, osim u slučaju kada je poreznom obvezniku odobreno porezno razdoblje koje se razlikuje od kalendarske godine). Na obrascu se osim stavki uvećanja i umanjenja navode i OIB, naziv tvrtke ili ime i prezime, adresa sjedišta, šifra i naziv djelatnosti i broj zaposlenih osoba.

U poziciju I. Obrasca PD unose se podaci vezani uz račun dobiti i gubitka odnosno ukupni prihodi i ukupni rashodi. Oduzimanjem ukupnih prihoda od ukupnih rashoda dolazi se do poslovnog rezultata. Ukoliko su prihodi veći od rashoda tada poduzeće ostvaruje dobit, dok u suprotnom ostvaruje gubitak. Također, moguća je situacija u kojoj su prihodi jednaki rashodima, pa je u tom slučaju poslovni rezultat jednak nuli.

U poziciju II. Obrasca PD unose se stavke koje sukladno Zakonu o porezu na dobit i Pravilniku o porezu na dobit povećavaju dobit odnosno smanjuju gubitak.

U poziciju III. Obrasca PD unose se stavke koje sukladno Zakonu o porezu na dobit i Pravilniku o porezu na smanjuju dobit odnosno povećavaju gubitak.

U poziciju IV. unosi se dobit nakon povećanja i smanjenja te preneseni porezni gubitak ukoliko postoji. Ako je dobit veća od prenesenog gubitka, tada poduzeće ima poreznu obvezu dok u suprotnom slučaju porezna obveza ne postoji. Ako poduzeće nakon povećanja i smanjenja dobiti/gubitka ostvaruje gubitak, tada se pod poziciju V. unosi gubitak nakon povećanja i smanjenja te preneseni porezni gubitak ukoliko isti postoji. Sumiranjem gubitka i prenesenog poreznog gubitka dobije se ukupni gubitak koji se prenosi u slijedeće razdoblje.

U VI. Poziciju upisuje se porezna obveza, odnosno prvo se upisuju porezna osnovica i porezna stopa iz čega se računa iznos porezne obveze.

U VII. Poziciji upisuju se porezne olakšice, oslobođenja i poticaji te se na kraju u VIII. Poziciji upisuje konačni iznos porezne obveze umanjene za olakšice, oslobođenja, poticaje i uplaćene predujmove.

Sastavljenu prijavu poreza na dobit potrebno je podnijeti Poreznoj upravi bez obzira na to o koje se načelo koristilo pri utvrđivanju obveze. Uz prijavu poreza na dobit podnosi se i bilanca i račun dobiti i gubitka (Porezna uprava Republike Hrvatske, 2023.).

Slika 1: PD obrazac

MINISTARSTVO FINANCIJA
POREZNA UPRAVA
Područni ured.....
Ispostava.....

OBRAZAC PD

PRIJAVA POREZA NA DOBIT

za razdoblje od _____ do _____
(dan, mjesec, godina) (dan, mjesec, godina)

Podaci o poreznom obvezniku:

Naziv / ime i prezime poreznog obveznika	Osobni identifikacijski broj
Adresa sjedišta _____	
Naselje _____	
Ulica i kućni broj _____	
Računi kod banaka (naziv i sjedište) _____	
Šifra djelatnosti i naziv djelatnosti _____	

Broj zaposlenih na osnovi stvarnih sati rada (cijeli broj) na kraju poreznog razdoblja
--

Potvrda primitka prijave (popunjava Porezna uprava)	
(Nadnevak)	(Potpis)

UTVRĐIVANJE POREZNE OSNOVICE I POREZNE OBVEZE

u kunama i lipama

R.br.	Opis	Iznos											
I. DOBIT / GUBITAK IZ RAČUNA DOBITI I GUBITKA													
1.	UKUPNI PRIHODI												
2.	UKUPNI RASHODI												
3.	DOBIT (r. br. 1. – r. br. 2.)												
4.	GUBITAK (r. br. 2. – r. br. 1.)												
II. POVEĆANJE DOBITI / SMANJENJE GUBITKA													
5.	Amortizacija (čl. 12. st. 13., 16., 17., 18. i 19. Zakona)												
6.	50% troškova reprezentacije (čl. 7. st. 1. t. 3. Zakona)												
7.	Iznos nepriznatih troškova za osobni prijevoz (čl. 7. st. 1. t. 4. Zakona)												
8.	Manjkovi na imovini iznad visine utvrđene odlukom Hrvatske gospodarske komore, odnosno Hrvatske obrtničke komore (čl. 7. st. 1. t. 5. Zakona)												
9.	Rashodi utvrđeni u postupku nadzora (čl. 7. Zakona)												
10.	Troškovi prisilne naplate poreza i drugih davanja (čl. 7. st. 1. t. 6. Zakona)												
11.	Troškovi kazni za prekršaje i prijestupe (čl. 7. st. 1. t. 7. Zakona)												
12.	Zatezne kamate između povezanih osoba (čl. 7. st. 1. t. 8. Zakona)												
13.	Povlastice i drugi oblici imovinskih koristi (čl. 7. st. 1. t. 9. Zakona)												
14.	Rashodi darovanja iznad propisanih svota (čl. 7. st. 1. t. 10. Zakona)												
15.	Kamate na zajmove dioničara i članova društva (čl. 8. Zakona)												
16.	Kamate između povezanih osoba (čl. 14. Zakona)												
17.	Rashodi od nerealiziranih gubitaka (čl. 7. st. 1. t. 1. Zakona)												
18.	Amortizacija iznad propisanih stopa (čl. 12. st. 5. i 6. Zakona i čl. 22. Pravilnika)												
19.	Iznos povećanja porezne osnovice zbog promjene metode utvrđivanja porezne osnovice (čl. 16. Zakona)												
20.	Vrijednosno usklađenje i otpis potraživanja (čl. 9. Zakona)												
21.	Vrijednosno usklađenje zaliha (čl. 10. Zakona)												
22.	Vrijednosno usklađenje financijske imovine (čl. 10. Zakona)												
23.	Troškovi rezerviranja (čl. 11. Zakona)												
24.	Povećanja porezne osnovice za sve druge rashode (čl. 7. st. 1. t. 13. Zakona) i ostala povećanja												
25.	Povećanja dobiti za ostale prihode i druga povećanja dobiti (čl. 17. st. 5., 6. i 7. Zakona, čl. 6. st. 7. Zakona i čl. 12.a Pravilnika)												
26.	UKUPNA POVEĆANJA DOBITI / SMANJENJA GUBITKA (r. br. 5. do 25.)												
III. SMANJENJE DOBITI / POVEĆANJE GUBITKA													
27.	Prihodi od dividendi i udjela u dobiti (čl. 6. st. 1. t. 1. Zakona)												
28.	Nerealizirani dobiti (čl. 6., st. 1., toč. 2. Zakona)												
29.	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja (čl. 6. st. 1. t. 3. Zakona)												
30.	Ostali rashodi ranijih razdoblja (čl. 6., st. 2. Zakona)												
31.	Smanjenje dobiti za ostale prihode												
32.	Smanjenje dobiti zbog promjene metode utvrđivanja porezne osnovice (čl. 16. Zakona)												
33.	Trošak amortizacije koji ranije nije bio priznat (čl. 6. st. 1. t. 4. Zakona)												
34.	Ukupni iznos državnih potpora, čl. 6. st. 1. t. 5. (r. br. 34.1. i r. br. 34.2.)												

34.1.	Državna potpora za obrazovanje i izobrazbu (čl. 14. Pravilnika)																							
34.2.	Državna potpora za istraživačko razvojne projekte (čl.15. Pravilnika)																							
35.	UKUPNA SMANJENJA DOBITI / POVEĆANJA GUBITKA (r. br. 27. do 34.)																							
IV. POREZNA OSNOVICA																								
36.	Dobit / gubitak nakon povećanja i smanjenja (r. br. 3. + r. br. 26. – r. br. 35.) ili (r. br. 4. – r. br. 26. + r. br. 35.)																							
37.	Preneseni porezni gubitak (čl. 17. Zakona)																							
38.	Porezna osnovica (r. br. 36. – r. br. 37.)																							
V. POREZNI GUBITAK																								
39.	Dobit / gubitak nakon povećanja i smanjenja (r. br. 3. + r. br. 26. – r. br. 35.) ili (r. br. 4. – r. br. 26. + r. br. 35.)																							
40.	Preneseni porezni gubitak (čl. 17. Zakona)																							
41.	Porezni gubitak za prijenos (r. br. 39. – r. br. 40.)																							
VI. POREZNA OBVEZA																								
42.	Porezna osnovica (r. br. 38.)																							
43.	Porezna stopa (čl. 28. Zakona)																							
44.	Porezna obveza (r. br. 42. × r. br. 43.)																							
VII. POREZNE OLAKŠICE, OSLOBOĐENJA I POTICAJI																								
45.	Olakšice i oslobođenja za potpomognuta područja (r. br. 46. + r. br. 47.)																							
46.	Olakšice i oslobođenja na području Grada Vukovara (čl. 28.a st. 1. Zakona i čl. 42. Pravilnika)																							
47.	Olakšice i oslobođenja na području I. skupine (čl. 28.a st. 2. Zakona i čl. 42. Pravilnika)																							
48.																								
49.	Olakšice prema čl. 8., 9., 25. i 26. Zakona o poticanju ulaganja i čl. 43.a st. 1. i 2. Pravilnika (r. br. 49.1. + r. br. 49.2. + r. br. 49.3. + r. br. 49.4.)																							
49.1.	Iznos olakšice za mikropoduzetnike uz primjenu umanjene stope za 50%																							
49.2.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 50%																							
49.3.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 75%																							
49.4.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 100%																							
50.	Olakšice prema čl. 25. Zakona o poticanju ulaganja i čl. 43.a st. 3. Pravilnika (r. br. 50.1. + r. br. 50.2. + r. br. 50.3. + r. br. 50.4.)																							
50.1.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 50%																							
50.2.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 65%																							
50.3.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 85%																							
50.4.	Iznos olakšice uz primjenu umanjene stope za 100%																							
51.	Ukupni iznos poticanja ulaganja (r. br. 49. + r. br. 50.)																							
52.	Ukupni iznos olakšica, oslobođenja i poticaja (r. br. 45. + r. br. 51.)																							
VIII. POREZNA OBVEZA NAKON ODBITKA OLAKŠICA, OSLOBOĐENJA I POTICAJA																								
53.	Porezna obveza (r. br. 44. – r. br. 52.)																							
54.	Uračunavanje poreza plaćenog u inozemstvu (čl. 30. Zakona)																							
55.	Porezna obveza (r. br. 53. – r. br. 54.)																							
56.	Uplaćeni predujmovi																							
57.	Razlika za uplatu (r. br. 55. – r. br. 56.)																							

58.	Razlika za povrat (r. br. 56. – r. br. 55.)																			
59.	Predujmovi za sljedeće porezno razdoblje (čl. 47. st. 3. t. 59. Pravilnika)																			

ZA ISTINITOST I VJERODOSTOJNOST PODATAKA JAMČIM VLASTITIM POTPISOM

NADNEVAK

_____ (porezni obveznik/opunomoćenik/ovlašteni porezni savjetnik)

Izvor: Ministarstvo financija, Porezna uprava (2023.) PD obrazac na dan 12.10.2023., preuzeto s:
<https://www.porezna-uprava.hr/Dokumenti%20vijesti/Obrazac%20PD.pdf>

4. DONACIJE I NJIHOV UTJECAJ NA POREZ NA DODANU VRIJEDNOST I POREZ NA DOBIT

4.1. Obilježja i vrste donacija

Donacije koje se daju, odnosno darovanja definirane su Zakonom o obveznim odnosima. Darovanje nastaje kada se darovatelj obveže prepustiti obdareniku bez protučinidbe stvar ili imovinsko pravo, a obdarenik to prihvati. Darovanjem se smatraju i oprost i isplata duga uz dužnikovu suglasnost (Zakon HR, 2023.).

Darovanjem se ne smatraju odricanje od nasljedstva, odricanje od prava prije nego je stečeno ili prava koje je sporno, ispunjenje neke moralne obveze i prenošenje na drugoga stvari ili prava s namjerom da ga se obveže na protučinidbu (Zakon HR, 2023.). Darovati se mogu sadašnje i buduće stvari, prenosiva imovinska prava te sadašnja i najviše polovina buduće imovine. Ako se želi darovati samo buduća imovina, potrebno je to izrijeком navesti u ugovoru. Ugovori o darovanju kojim se darovatelj obvezao na povremena davanja prestaje smrću darovatelja, ako iz ugovora ne proizlazi nešto drugo (Zakon HR, 2023.).

Ovisno o tome radi li se o ugovoru u kojem se daruje nekretnina ili o ugovoru bez prave predaje stvari, razlikuju se oblici ugovora. Ugovor o darovanju nekretnine sklapa se u pisanom obliku, dok se ugovor o darovanju bez prave predaje stvari sklapa u obliku javnobilježničkog akta ili solemnizirane privatne isprave (Zakon HR, 2023.).

Dar se može predati i prije nego što se obdarenik očitovao da prihvaća dar, a u slučaju da obdarenik dar nije otklonio u roku koji mu je ostavio darivatelj dar se smatra prihvaćenim. U slučaju neprihvatanja dara darovatelj može zahtijevati njegov povrat prema pravilima o stjecanju bez osnove (Zakon HR, 2023.).

Prema Pravilniku o neprofitnom računovodstvu i računskom planu donacije su tekući i/ili kapitalni prijenosi sredstava inozemnim vladama i međunarodnim organizacijama, jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, građanima i kućanstvima, poduzetnicima te ostalim krajnjim korisnicima. Tekuće donacije uključuju i prijenose u naravi kao što su hrana, odjeća, pokrivači, lijekovi koje neprofitna organizacija može davati krajnjim korisnicima (Narodne Novine, 2015.).

Moguće je darovati pravne osobe (neprofitne organizacije ali i profitne ustanove) i fizičke osobe. Darovanja se mogu svrstati u tri skupine sredstava, a to su (Helmut K. Anheier, 2005):

- darovanja u novcu;
- darovanja u naturi;
- darovanja u radu

Darovanja u novcu odnose se na subvencije i donacije, darovanja u naturi odnose se na hranu i ostale potrepštine što je najčešći oblik donacija koje primaju organizacije poput Crvenog križa. Volontiranje je oblik darovanja u radu, odnosno darovanje vremena potrebitima kao što je priprema i distribucija obroka ili čišćenje javnih površina.

Najveći broj donacija dolazi od pojedinaca - fizičkih osoba, a najveći udio u ukupnom iznosu donacija ima korporativni sektor. Tako je u 2020. godini zabilježen udio od 55,5% korporativnog sektora u ukupnom iznosu donacija, a na drugom mjestu se nalaze fizičke osobe sa 19,8% udjela u ukupnim donacijama (Izvješće o stanju filantropije, 2020.). Korporacije često kroz darovanja određeni dio svojih prihoda transferiraju prema sektorima kojima je potrebna financijska pomoć i to je posebno bilo naglašeno u 2020. godini u Republici Hrvatskoj koja je bila godina Covid-19 pandemije i godina razornog potresa na području Zagreba i Sisačko-moslavačke županije. Jedinice lokalne i regionalne samouprave rijetko se javljaju kao značajni donatori.

Vrlo je važno razlikovati pojam sponzorstva koji ne označava oblik darovanja. Sponzorstvo je davanje u novcu, stvarima ili uslugama pravnim ili fizičkim osobama koje zahtjeva protučinidbu, odnosno zahtjeva promidžbu od strane primatelja. Sponzorstvo se kod sponzora evidentira kao trošak oglašavanja i budući da je poslovne naravi troškovi sponzorstva su porezno priznati.

Donacije se mogu davati u svim oblicima imovine pa je tako potrebno osigurati vjerodostojne isprave za korištenje poreznih olakšica. Prilikom davanja donacija potrebno je zbog transparentnosti osigurati svu potrebnu dokumentaciju iz koje je nedvojbeno moguće utvrditi da se radi o donaciji te da su ispunjeni svi uvjeti za korištenje porezne olakšice.

U slučaju poduzetnika bez obzira na vrstu imovine koja se daruje, uputno je da ovlašteno tijelo društva darovatelja donese odluku o donaciji na kojoj je potrebno naznačiti naziv neprofitne organizacije, iznos i namjenu darovanja. Ugovor o darovanju može sukladno Zakonu o obveznim odnosima biti zaključen u usmenom i pisanom obliku, osim ugovora o

darovanju nekretnine koji mora biti zaključen u pisanom obliku. Za darovanja dana u novcu bitna isprava je i izvadak sa transakcijskog računa na kojem je vidljiva isplata. Prilikom donacije proizvoda, robe ili usluga osim odluke o darovanju, treba postojati i ovjerena pisana potvrda o obavljenoj primopredaji koja sadrži podatke o vrsti, količini i cijeni darovanih predmeta (otpremnicu, zapisnik i sl.) U slučaju donacija fizičkim osobama u zdravstvene svrhe potrebno je imati potvrde o primitku dobara, isprave o izvršenoj doznaci na žiro-račun primatelja, račune za izvršene zdravstvene usluge i sl (Trkulja M., Gdrunac D.).

U slučaju građana vjerodostojnim ispravama smatraju se preslike naloga o doznaci u novcu i ugovora odnosno potvrda o danim darovanjima.

4.2. Porezni tretman donacija u kontekstu poreza na dodanu vrijednost

Donacije se mogu davati u stvarima, uslugama, pravima i novcu. U slučaju da poduzetnik koji je u sustavu poreza na dodanu vrijednost donira dobra, prava ili usluge dužan je prema Zakonu o porezu na dodanu vrijednost obračunati i platiti PDV na vrijednost donacije.

Kada je u pitanju donacija u robi, poduzetnik ima obvezu udruzi izdati račun i na njemu iskazati poreznu osnovicu te iznos PDV-a obračunatu na tržišnu vrijednost robe koja se donira. Posebno se mora napomenuti da račun služi za obračun PDV-a i da primatelj donacije po računu nema obvezu plaćanja PDV-a. Obračunati PDV se pribraja ukupnoj vrijednosti dara i može ući kao priznati trošak za smanjenje osnovice poreza na dobit o čemu će biti više govora kasnije. Zakon i propisi ne predviđaju oslobođenje od PDV-a za donacije, osim za iznimke kao što su davi male vrijednosti, donacije hrane pod propisanim uvjetima i darovi u vezi s uklanjanjem katastrofe prouzročene potresom. U slučaju darivanja usluge vrijednost donacije čine troškovi pružanja usluge. Na obračunatu vrijednost dane usluge također je potrebno obračunati PDV. Za darovanja u novcu nije potrebno obračunati PDV niti izdati račun.

4.3. Porezni tretman donacija u kontekstu poreza na dobit

Porezni tretman donacija utvrđuje se prema čl. 7. Zakona o porezu na dobit i čl. 30. Pravilnika o porezu na dobit. Zakonom se utvrđuju uvjeti koji moraju biti zadovoljeni kako bi se trošak darovanja mogao porezno priznati.

Darovanjima se smatraju darovanja u naravi ili novcu, učinjena u tuzemstvu za kulturne, znanstvene, odgojno-obrazovne, zdravstvene, humanitarne, sportske, vjerske, ekološke i druge općekorisne svrhe udrugama i drugim osobama koje navedene djelatnosti obavljaju u skladu s posebnim propisima, ako su veća od 2% prihoda ostvarenog u prethodnoj godini. Iznimno, svota može biti i veća od 2% prihoda prethodne godine ako je dana prema odlukama nadležnih ministarstva o provedbi financiranja posebnih programa i akcija (Porezna uprava Republike Hrvatske, 2023.).

U darovanja spada i plaćanje troškova za zdravstvene potrebe fizičkih osoba (operativne zahvate, liječenja, nabavu lijekova i ortopedskih pomagala te troškovi prijevoza i smještaja u zdravstvene ustanove) rješavanje kojih nije plaćeno osnovnim, dopunskim, dodatnim i privatnim zdravstvenim osiguranjem niti na teret sredstava fizičke osobe, a pod uvjetom da je darovanje odnosno plaćanje troškova obavljeno na žiroračun primatelja dara ili zdravstvene ustanove te na temelju vjerodostojnih isprava (Porezna uprava Republike Hrvatske, 2023.).

Porezno se može priznati i trošak u iznosu većem od 2% prihoda ostvarenog u prethodnoj godini ako se radi o darovanju poreznih obveznika proizvođača i trgovaca hrane koji, u cilju sprečavanja uništavanja velikih količina hrane i zaštite okoliša, daruju hranu osobama navedenim u članku 7. stavku 7. Zakona, za socijalne, humanitarne i druge svrhe pomoći, te osobama pogođenim elementarnim nepogodama i prirodnim katastrofama, pod uvjetom da su ta darovanja izvršena u skladu s posebnim propisima koji su u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede i uz posebne evidencije kako bi se nedvojbeno moglo utvrditi da je darovanje hrane izvršeno za navedene svrhe. Smatra se da su ispunjeni uvjeti iz Zakona o porezu na dobit u smislu provedbe posebnih programa i akcija, ukoliko je darovanje hrane izvršeno u skladu posebnim propisima ministarstva poljoprivrede. Dakle, u slučaju darivanja hrane iz navedenih razloga i navedene svrhe, ono može biti i iznad 2% prihoda, ukoliko je izvršeno prema propisima ministarstva poljoprivrede (Narodne Novine, 2023.).

Dodatno, nakon razornog potresa na području Zagrebačke, Sisačko-moslavačke i Karlovačke županije sve donacije dane do 31. prosinca 2022. godine, a koje su dane izravno pravnim i fizičkim osobama i u svrhu otklanjanja katastrofe priznaju se i iznad 2% prihoda ostvarenih u prethodnoj godini i nemaju obvezu izračuna PDV-a.

Osim navedenog, u porezno priznata darovanja ubrajaju se i darovanja dana u novcu ili naravi osobama koje se bave umjetničkom i kulturnom djelatnošću.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit od 1. siječnja 2024. godine porezno priznatim rashodima darovanja smatraju se darovanja u naravi ili novcu, u iznosu do 2 % prihoda ostvarenog prethodnog ili tekućeg poreznog razdoblja, koja su učinjena u tuzemstvu za kulturne, znanstvene, odgojno-obrazovne, zdravstvene, humanitarne, sportske, vjerske, ekološke i druge općekorisne svrhe udrugama, tijelima državne uprave, lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugim osobama koje navedene djelatnosti obavljaju u skladu s posebnim propisima. Darovanja dana za svrhe utvrđene strateškim projektima prema posebnim propisima ili strategijom nadležnih ministarstava mogu biti utvrđena u iznosu većem od 2 % prihoda ostvarenog prethodnog ili tekućeg poreznog razdoblja na temelju Odluke nadležnog ministarstva donesene uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske (Narodne Novine, 2023.)

4.4. Računovodstveno praćenje troškova donacija

Troškovi donacija evidentiraju se u poslovnim knjigama kao rashod razdoblja u kojemu nastaju. Porezno priznati trošak danih darova se, prema RRIF-ovom računskom planu za poduzetnike, evidentira u okviru računa 486 – Darovanja do 2% ukupnog prihoda, a porezno nepriznati trošak donacije evidentira se u okviru računa 487 – Darovanja iznad 2% od ukupnog prihoda i druga darovanja.

Potrebno je osigurati vjerodostojne isprave na temelju kojih će se darovanje evidentirati u poslovnim knjigama. Ovlašteno tijelo darovatelja donosi odluku o donaciji na kojoj je potrebno naznačiti naziv udruge, svotu i namjenu darovanja ili je potrebno sklopiti ugovor o darovanju s obdarenikom.

Za darovanja u novcu bitan je izvadak s transakcijskog računa na kojemu je vidljiva isplata. Kod donacije proizvoda, robe ili usluga treba postojati odluka o darovanju i ovjerena pisana potvrda o obavljenoj primopredaji koja mora sadržavati podatke o količini, cijeni i vrsti predmeta koji se daruju. U praksi se to odnosi na račun i/ili otpremnicu. Donacije su porezno priznati trošak samo ako su učinjene u tuzemstvu.

Primjer 1. Donacija odgojno obrazovnoj ustanovi u tuzemstvu – u novcu

Trgovačko društvo Promet d.o.o. je u 2021. godini ostvarilo, prema računu dobitka i gubitka, ukupne prihode u svoti od 2.000.000,00 eura. U 2022. godini društvo je donijelo odluku o doniranju 4.000,00 eura odgojno-obrazovnoj ustanovi u Velikoj Gorici za pokriće troškova poslovanja i opremanje prostorija, te je izvršilo uplatu na žiroračun ustanove.

Slika 2: Prikaz knjiženja

RED BR	OPIS	RAČUN	SVOTA	
			DUGUJE	POTRAŽUJE
1.	Darovanje za općekorisne namjene Transakcijski račun <i>Za isplatu dara odgojno-obrazovnoj ustanovi</i>	4860 1000	4.000,00	4.000,00

Izvor: Izrada autora po uzoru na Petarčić I., Računovodstvo troškova darovanja, RRIF prosinac 2022.

Trošak donacije je porezno priznat jer su zadovoljeni svi uvjeti propisani Zakonom i Pravilnikom. Dar se odnosi na ustanovu u tuzemstvu, a svota donacije manja je od 2% prihoda ostvarenih u protekloj godini ($2.000.000,00 \cdot 0,02 = 40.000,00$).

Primjer 2. Donacija iznad 2% ukupnog prihoda prethodne godine

Trgovačko društvo Zaton d.o.o. doniralo je 2022. godine 18.000,00 eura zdravstvenoj ustanovi za nabavu medicinskog uređaja, o čemu je donijelo odgovarajuću odluku. Društvo je prethodne (2021.) godine ostvarilo ukupne prihode u svoti od 600.000,00 eura. Dar je isplaćen na žiroračun ustanove.

Slika 3: Prikaz knjiženja

RED BR	OPIS	RAČUN	SVOTA	
			DUGUJE	POTRAŽUJE
1.	Darovanje za općekorisne namjene Porezno nepriznata darovanja iznad 2% UP Transakcijski račun <i>Za isplatu dara zdravstvenoj ustanovi</i>	4860 4870 1000	12.000,00 6.000,00	18.000,00

Izvor: Izrada autora po uzoru na Petarčić I., Računovodstvo troškova darovanja, RRIF prosinac 2022.

Donacija se odnosi na ustanovu u tuzemstvu i djelomično je porezno priznata do iznosa od 12.000,00 eura ($600.000,00 \cdot 0,02$), a preostali iznos od 6000,00 eura uvećava osnovicu poreza na dobit na rednom broju 14. PD obrasca.

Primjer 3. Donacija športskoj udruzi u inozemstvu

Trgovačko društvo Knjiga d.o.o. doniralo je 2022. godine 1.000,00 eura športskoj udruzi u Sloveniji. Društvo je prethodne godine ostvarilo ukupan prihod u svoti od 200.000,00 eura. Dar je isplaćen na žiroračun udruge.

Slika 4: Prikaz knjiženja

RED BR	OPIS	RAČUN	SVOTA	
			DUGUJE	POTRAŽUJE
1.	Porezno nepriznata darovanja iznad 2% UP i darovanja inozemnih udruga Transakcijski račun <i>Za isplatu dara športskoj udruzi u inozemstvu</i>	4870 1000	1.000,00	1.000,00

Izvor: Izrada autora po uzoru na Petarčić I., Računovodstvo troškova darovanja, RRIF prosinac 2022.

Iako je svota donacije u okviru 2% prošlogodišnjeg prihoda trošak porezno nije priznat jer se radi o donaciji prema subjektu u inozemstvu. Porezna osnovica se uvećava za navedeni iznos na rednom broju 14. PD obrasca.

Primjer 4. Donacija u robi športskoj udruzi

Trgovačko društvo Lordo sport d.o.o. koje se bavi trgovinom sportske odjeće i obuće darovalo je u 2022. godini nogometne dresove športskoj udruzi u Slavonskom Brodu. Vrijednost dresova je 2.000,00 eura, a s obzirom na to da je društvo u sustavu PDV-a na isporuku će obračunati 25 % PDV-a (u svoti od 500,00 eura). Ukupan prihod trgovačkog društva u 2021. godini bio je 700.000,00 eura. Trgovačko društvo posjeduje potpisanu potvrdu o preuzimanju robe i odluku o darovanju.

Slika 5: Prikaz knjiženja

RED BR	OPIS	RAČUN	SVOTA	
			DUGUJE	POTRAŽUJE
1.	Darovanje za općekorisne namjene Obveza za PDV 25% Roba na zalih <i>Za isplatu u naravi športskoj udruzi</i>	4860 240012 660	2.500,00	500,00 2.000,00

Izvor: Izrada autora po uzoru na Petarčić I., Računovodstvo troškova darovanja, RRIF prosinac 2022.

S obzirom da se radi o daru danom u robi a darovatelj je u sustavu PDV-a, ima obvezu obračunati PDV po odgovarajućoj stopi. Obračunati PDV povećava trošak donacije. Trošak je porezno priznat jer je donacija izvršena prema subjektu u tuzemstvu, a svota je u okviru 2% prošlogodišnjih prihoda ($700.000,00 \cdot 0,02 = 14.000,00$).

Primjer 5. Donacija u proizvodima ekološkoj udruzi

Trgovačko društvo Ekolog d.o.o. koje se bavi proizvodnjom ekoloških vrećica donijelo je odluku o darovanju ekoloških vrećica udruzi iz Zagreba koja se bavi zaštitom okoliša i prirode. Vrijednost vrećica je 400,00 eura, a s obzirom na to da je društvo u sustavu PDV-a, na isporuku će obračunati 25 % PDV-a (u svoti od 100,00 eura). Ukupan prihod trgovačkog društva u 2021. godini bio je 150.000,00 eura. Trgovačko društvo posjeduje potpisanu potvrdu o preuzimanju robe i odluku o darovanju.

Slika 6: Prikaz knjiženja

RED BR	OPIS	RAČUN	SVOTA	
			DUGUJE	POTRAŽUJE
1.	Darovanje za općekorisne namjene	4860	500,00	100,00
	Obveza za PDV 25%	240012		
	Prihodi s osnove uporabe vlastitih proizvoda i usluga za ostale potrebe <i>Dar u naravi ekološkoj udruzi</i>	7554		
2.	Troškovi zaliha prodanih proizvoda	700	400	400
	Gotovi proizvodi na skladištu	6300		
	<i>Razduženje stanja zaliha gotovih proizvoda</i>			

Izvor: Izrada autora po uzoru na Petarčić I., Računovodstvo troškova darovanja, RRIF prosinac 2022.

Trošak je porezno priznat jer se radi o donaciji prema subjektu u tuzemstvu i iznos je u okviru 2% prošlogodišnjih prihoda ($150.000,00 \cdot 0,02 = 3.000,00$). U pitanju je donacija proizvoda pa se prvo mora priznati prihod s osnove uporabe vlastitih proizvoda uz istodobno priznavanje troška i obveze za PDV. Nakon toga se razdužuje stanje zaliha gotovih proizvoda čime se neutralizira priznati prihod.

5. ZAKLJUČAK

Porezi su oblik prisilnog davanja koji nameće izvršna vlast države, a ujedno čine najvažniji i najizdašniji prihod države. Porez na dodanu vrijednost i porez na dobit najvažniji su dio poreznog sustava Republike Hrvatske jer se upravo iz tih poreza namiruje najveći postotak rashoda države.

Porezi uz fiskalnu također imaju i ekonomsku i socijalnu ulogu. Porezne politike usmjerene su na postizanje ciljeva globalne ekonomije jer tržište ne može uvijek zadovoljiti javne potrebe. Kao primjer navodi se progresivno oporezivanje kojim se, u vrijeme prosperiteta, postiže učinak na smanjenje osobne potrošnje i obujma investiranja dok se u vrijeme recesija ili pada prosperiteta ograničava štednja i potiče osobna potrošnja

Poslovni subjekti sve se češće odlučuju na donacije kako bi pomogli pogođenim skupinama. U zadnje vrijeme događaji poput rata u Ukrajini, potresa u Republici Hrvatskoj, a nedavno i vrlo razornog potresa u Turskoj dodatno su potaknuli poslovne subjekte da se angažiraju u vidu donacija prema pogođenim skupinama. Moderno doba između ostalog karakterizira digitalizacija i vrlo visok stupanj dostupnosti informacija zahvaljujući internetu. To ujedno znači da mnogo lakše možemo doprijeti do određenih pojedinaca ili skupina kojima je potrebna pomoć što je rezultiralo velikim povećanjem u broju donacija na globalnoj razini. Istovremeno donacije su postale vrlo popularan način za istaknute i imućne pojedince da se uključe u borbu protiv nekih negativnih trendova u svijetu kao što su klimatske promjene ili teški uvjeti za život u zemljama trećeg svijeta.

Upravo u tom kontekstu vrlo je važno razumjeti značaj donacija i njihov efekt na poreze. S jedne strane nalazi se država koja mora zaštititi svoje prihode od poreza i prevenirati bilo kakve malverzacije prilikom prijave poreza na dobit i iskazivanja obveze poreza na dodanu vrijednost, dok s druge strane poslovni subjekti moraju jasno razumjeti sve propise i uvjete kako bi mogli odrediti isplativost vlastitih donacija, odnosno nedvojbeno utvrditi kada i u kojem slučaju donacije umanjuju osnovicu poreza na dobit i ulazi li obveza PDV-a u porezno priznati trošak donacije.

Iz ovog rada može se zaključiti kako je regulativa po pitanju donacija u kontekstu odabranih poreza opsežna i nije lako jednostavno utvrditi koje uvjete treba zadovoljiti kako bi donacija bila porezno priznati trošak. Osim objašnjenja pojmova poreza i donacija jasno su na

primjerima pokazane najčešće situacije kako bi se olakšalo razumijevanje donacija u kontekstu odabranih poreza. Izmjene Zakona o porezu na dobit i porezu na dohodak, odnosno općenito porezne reforme, česte su u Republici Hrvatskoj. S obzirom na činjenicu da je donacije potrebno sagledati sa stajališta i u kontekstu poreza lako se može izgubiti u mnoštvu informacija i čestim promjenama.

Primarni cilj i svrha ovoga rada je da filtriranjem zakona i regulative zajedno sa relevantnim tekstovima, knjigama i člancima olakša i jasno utvrdi pojmove odabranih poreza i utjecaj donacija u tom kontekstu. Dodatno daje se pregled trenutnih Zakona i najavljenih izmjena Zakona koji stupaju na snagu od 1. siječnja 2024. godine kako bi se moglo lako razumjeti pojam i način utvrđivanja donacija.

POPIS LITERATURE:

1. Bakran, D., Botica, A., Cinotti, K., Gulin, D., Milčić, I., Orlović, L....Prtain, Š., (2018.), Porez na dobit poduzetnika i neprofitnih organizacija, Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika
2. Bakran D., Čevizović I., Cutvarić M., Javor Lj., Kalčić R., Sirovica K. (2016). Vodič za primjenu poreza na dodanu vrijednost. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.
3. Cindori S., Pilipović O., Kalčić R. (2019). Porez na dodanu vrijednost u teoriji i praksi. Split: Redak.
4. Cindori S., Pogačić L. Problematika utvrđivanja broja i visine stopa poreza na dodanu vrijednost (2010.), Ekon. misao praksa dbk. god xix. br. 2. (227-249)
5. Helmut K. Anheier (2005) Nonprofit Organizations: Theory, Management, Policy. Abingdon, Oxon: Routledge
6. Hrvatska daruje 2020 – izvješće o stanju filantropije, Catalyst Balkans: Beograd 2021., str. 7-10
7. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021 dostupno na <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=49530> (30.09.2023.)
8. HR portfolio (2023). dostupno na: <https://hrportfolio.hr/investicijski-rjecnik?pojam=P> (29.9.2023)
9. Jelčić Ba., Jelčić Bo. (1998). Porezni sustav i porezna politika. Zagreb: Informator.
10. Jelčić, B., Jelčić, B. (2001). Javne financije
11. Jelčić, B. (2011). Porezi: opći dio. Visoka poslovna škola Libertas.
12. Kesner-Škreb M., (1999.) Privredna kretanja i ekonomska politika
13. Kuliš, D., (2007), Oporezivanje potrošnje, nasljedstva i darova u K. Ott, ur. Javne financije u Republici Hrvatskoj, treće promijenjeno izd. Zagreb, Institut za javne financije, Zagreb, str. 26.
14. LJ. M. Promjena stopa PDV-a od 1. travnja 2022. Godine (online), dostupno na: https://www.rrif.hr/promjena_stopa_pdv_a_od_1_travnja_2022_godine-2126-vijest/ (28.9.2023.)
15. Narodne novine (2023). Pravilnik o porezu na dohodak, 03.02.2017, dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_02_10_289.html

16. Narodne novine (2023). Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit, 03.10.2023., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2023_10_114_1613.html
17. Porezna uprava Ministarstva financija Republike Hrvatske (2019). Porezna reforma 4. krug. Dostupno na: <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/Vijesti/2019/07%20srpanj/26%20srpnja/pregled%20promjena%202016-2019%20-%2026%2007%2019%20PP.pdf>
18. Porezna uprava Ministarstva financija Republike Hrvatske (2019). Porezna reforma 4. krug. Dostupno na: <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/Vijesti/2019/07%20srpanj/26%20srpnja/pregled%20promjena%202016-2019%20-%2026%2007%2019%20PP.pdf>
19. Porezna uprava Republike Hrvatske (2023). Zakon o porezu na dobit, 01.01.2023., dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/15/in2.vuk2019.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro19 (28.9.2023.)
20. Porezna uprava Republike Hrvatske (2023). Zakon o porezu na dohodak, 01.01.2023. dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/15/in2.vuk2019.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro1623 (10.10.2023.)
21. Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, 02.01.2015., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_01_1_14.html (12.10.2023.)
22. Pregled poreznih olakšica povezanih s doniranjem, Zaklada za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva, dostupno na: https://www.civilnodrustvo-istra.hr/images/uploads/files/Bro%C5%A1ura_Pregled_poreznih_olak%C5%A1ica_povezanih_s_doniranjem.pdf (12.10.2023.)
23. Republika Hrvatska, Ministarstvo financija, Državni proračun za 2021. Godinu i projekcije za 2022. I 2023. Godinu vodič za građane (2020) Zagreb, dostupno na: https://mfin.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Informacije_za_građane//DPRH%20za%202021.%20i%20projekcije%20za%202022.%20i%202023.pdf (30.9.2023)
24. Roller D., Roller M, Porez na dodanu vrijednost i drugi porezi na promet (1998)
25. Srb V., Perić R. (2004). Javne financije. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera, Pravni fakultet u Osijeku.

26. Stjepanović J. (2021), Uloga i značaj poreza na dodanu vrijednost u poreznom sustavu. Diplomski rad. Osijek: Ekonomski fakultet
27. Šimović, H., (2008., ožujak), Porezni poticaji za izgradnju konkurentnosti (serija članaka u nastajanju, br. 08 – 03.), dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/202167> (11.10.2023.)
28. Škarica M. (2009). Realni okviri regresivnosti hrvatskoga poreza na dodanu vrijednost. Ekonomska misao i praksa. XVIII, str. 259-278. Dostupno na: https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=74925 (29.09.2023.)
29. Vlada Republike Hrvatske (2023). Izmjene poreznih propisa u 2023. godini [online] dostupno na: <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/2016/Sjednice/2023/Svibanj/220%20sjednica%20VRH/Izmjene%20poreznih%20propisa>
30. Vlada Republike Hrvatske (2016). Reforma poreznog sustava. Dostupno na: <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/2016/Sjednice/2016/1%20sjednica%2014%20Vlada/1%20-%2010.pdf>
31. Zakon HR (2023). Zakon o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte, 26.07.2018. dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/1043/Zakon-o-dr%C5%BEavnoj-potpori-za-istra%C5%BEiva%C4%8Dko-razvojne-projekte>
32. Zakon HR (2023). Zakon o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu 06.02.2014. dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/501/Zakon-o-dr%C5%BEavnoj-potpori-za-obrazovanje-i-izobrazbu>
33. Zakon HR (2023). Zakon o obveznim odnosima, 01.01.2023. dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/75/Zakon-o-obveznim-odnosima> (12.10.2023.)
34. Zakon HR (2023). Zakon o poticanju ulaganja, 04.06.2022., dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/829/Zakon-o-poticanju-ulaganja> (11.10.2023.)
35. Zakon HR (2023). Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske, 01.01.2019. dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/239/Zakon-o-regionalnom-razvoju-Republike-Hrvatske> (10.10.2023.)

POPIS SLIKA:

Slika 1: PD obrazac	30
Slika 2: Prikaz knjiženja.....	39
Slika 3: Prikaz knjiženja.....	39
Slika 4: Prikaz knjiženja.....	40
Slika 5: Prikaz knjiženja.....	41
Slika 6: Prikaz knjiženja.....	42

Prilozi

Životopis:

Matej Ivanković

Državljanstvo: hrvatsko **Datum rođenja:** 09/04/1996 **Spol:** Muško **Telefonski broj:** (+385) 996958078

E-adresa: matejivankovic141@gmail.com

Kućna: Martićeva 4, 10000 Zagreb (Hrvatska)

RADNO ISKUSTVO

Supervizor u odjelu prodaje

Iskon d.d. [01/11/2021 – Trenutačno]

Mjesto: Zagreb
Zemlja: Hrvatska

- Upravljanje odjelom teleprodaje za postojeće korisnike
- Organizacija i raspodjela zadaća odjela
- Praćenje uspješnosti agenata i usmjerenost na rezultate odjela
- Osmišljanje i provođenje edukacija u svrhu poboljšanja učinkovitosti
- Evaluacije rada agenata
- Sudjelovanje i vođenje projekata na razini rezidencijalne prodaje
- Komunikacija s drugim odjelima i formiranje manjih timova u svrhu poboljšanja brzine procesa isporuke dogovorenih usluga
- Kreiranje izvještaja i prezentiranje rezultata odjela nadređenima
- Komunikacija s korisnicima po posebnom zahtjevu
- Osmišljanje i predstavljanje načina za povećanje uspješnosti

Agent u teleprodaji

Iskon d.d. [01/11/2019 – 01/11/2021]

Mjesto: Zagreb
Zemlja: Hrvatska

- redovna komunikacija s korisnicima
- komunikacija s korisnicima po posebnom zahtjevu

Anketar za statistička istraživanja

Tele 2 d.o.o. (Telemach d.o.o.) [07/2019 – 11/2019]

Mjesto: Zagreb
Zemlja: Hrvatska

- anketiranje korisnika u svrhu dobivanja informacija o njihovom zadovoljstvu
- anketiranje korisnika u svrhu dobivanja informacija o njihovim razlozima podnošenja zahtjeva za odlazak s ciljem zadržavanja korisnika

Pomoćni radnik u trgovini

Konzum d.d. (Konzum plus d.o.o.) [06/2018 – 02/2019]

Mjesto: Zagreb
Zemlja: Hrvatska

- ispomoc u poslovima održavanja poslovnice (punjenje polica, čišćenje objekta, itd)
- rad za vrijeme inventure

OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE

Mag. oec.

Ekonomski Fakultet Sveučilišta u Zagrebu [09/2017 – Trenutačno]

Adresa: Trg J. F. Kennedyja 6, 10000 Zagreb (Hrvatska)

Srednja stručna sprema

Gimnazija Tituša Brezovačkog [2010 – 2014]

Adresa: Jurja Habdelića 1, 10000 Zagreb (Hrvatska)

JEZIČNE VJEŠTINE

Materinski jezik/jezici: **hrvatski**

Drugi jezici:

engleski

SLUŠANJE C1 ČITANJE C1 PISANJE C1

GOVORNA PRODUKCIJA C1

GOVORNA INTERAKCIJA C1

Razine: A1 i A2: temeljni korisnik; B1 i B2: samostalni korisnik; C1 i C2: iskusni korisnik

DIGITALNE VJEŠTINE

Napredno poznavanje MS Office alata (MS Excel, MS Word, MS PowerPoint)

VOZAČKA DOZVOLA

Vozačka dozvola: B
